

04-2026 | 67. ÅRGANG

Anleggs

AM.NO

MASKINEN

Fire hovedgrep for å
styrke anleggsbransjen

ADHD – en
superkraft?

Fartsskriver i varebil:
Endelig avklart

Bodø/Glimts
nye storstue
reiser seg

Er vi forberedt på en
vannforsyningskrise?

Spennende messenyheter

DET ER NOE HELT SPESIELT. THE SCANIA WAY.

Hver Scania er mer enn en maskin.
Det er styrke med eleganse, og ytelse,
med en følelse av noe større.

Skann koden
for å lese mer.

SCANIA

10

26

34

42

Innhold

6	MEF: Et revidert budsjett i sneglefart for veivedlikeholdet	40	Er vi forberedt på en vannforsyningskrise?
7	Fartsskriver i varebil: Endelig avklart!	42	VM i el-muffesveising
8	MEF mener	46	Rekordleveranse til Rental Group
10	Anlegg 2026: Flere nyheter og godt besøkt anleggstreff på Vestlandet	48	AMV med Scania-motorer
16	Her reiser Bodø/Glimts nye storstue seg	49	Spennende skole-NM i anleggsgartnerfaget
22	MEFs landsmøte 2026: Fire hovedgrep for å styrke anleggsbransjen	50	– Vil ikke være bank for staten
26	IFAT 2026: 60-årsjubileum med mange norske innslag	52	Vil forenkle byggereglene for å øke boligbyggingen
34	ADHD – en superkraft?	54	Bransjeoversikten
		56	MEF-nytt

Mobil og fleksibel spyletank 6000 liter

EKSTRAND
VERKSTED AS

Ekstrand Verksted AS, Langesundsveien 90, 3961 Stathelle.
+47 35 96 87 00 | post@ekstrand.no | www.ekstrand.no

HARDLIFE™

Gasellebedrift
5 år på rad!

- NYTT KVALITETSUTSTYR TIL BRUKTPRISER

MASKINER

- Spesialister på minigravere

1 ÅRS GARANTI!

Våre maskiner er bygget på kjente kvalitetskomponenter og holder meget høy standard i forhold til pris, og vi har et STORT LAGER MED RESERVEDELER TILGJENGELIG FOR LEVERING I HELE NORGE. Alle våre gravemaskiner og tilbehør kommer med 1 års garanti.

HE-18

HE-80

HE-27

SKUFFER

Hardlifes skuffe- og rakeserier: Konstruert med stål kvalitet tilpasset norske forhold, og er tilstrekkelig egnet for maskiner mellom 1 til 20 tonn. Har du behov for skuffer med andre eller bedre spesifikasjoner, se vår Heavy Duty serie som er utviklet for maskiner mellom 20 til 50 tonn. S-feste er standard, andre fester på forespørsel

STEINSORTERING

DYRKESKUFF

GRAVESKUFF

PIGGHAMMERE

Hardlife hammere har vært på markedet i over 7 år, og vi nærmer oss 1000 solgte! Med en perfekt mix av slagkraft, hastighet og kvalitet er Hardlife Hammeren som skapt for norske forhold. Vi har også landets beste garantivilkår!

- SENTRALSMØRING
- UTSKIFTBART FESTE
- TETTHETSGARANTI
- JUSTERBART TRYKK*
- LEVERES MED 2 STK SPETT

SNART 1000 SOLGTE I NORGE!

*Justerbart trykk gjelder kun for modellene RWB100 og oppover

✓ KVALITETSPRODUKSJON

Presisjon og høy kvalitet i valg av produksjonsmaterialer styrer produksjonsprosessen, samt er alle pakninger kvalitetstestet for å tåle vibrasjoner og krefter hammeren leverer.

✓ JUSTERBART TRYKK

Hammeren har justerbart hydraulisk trykk som kan justeres for ulike steintyper. Hammeren kan levere lav frekvens med høy kraft eller høy frekvens med lav kraft.

✓ FORBEDRET DESIGN

Det interne stempelet er forlenget inne i hammeren for å gi rom for større tilbakeslag/støt. Dette gir maksimal hastighet, og kraft til hammeren

✓ FUNKSJON

Alle Hardlife hammere er utstyrt med kraftige hydrauliske ventiler som benytter nitrogen for å forsterke slagkraft og frekvens. Denne ekstra energien gir maksimal utnyttelse og reduserer tap av kraft.

2 ÅRS GARANTI!

MODELL	MASKINVEKT	PRISER
RWB40	1-2T	KR 27.900,-
RWB53	2-4T	KR 37.900
RWB68	4-6T	KR 44.900,-
RWB75	6-8T	KR 49.900,-
RWB100	10-16T	KR 74.900,-
RWB140	18-22T	KR 129.900,-
RWB155	25-30T	KR 199.900,-
RWB165	30-40T	KR 229.900,-
RWB175	40-50T	KR 329.900,-

Besøk oss gjerne! Adresse: Storebotn 44, Storebotn Næringspark, 5300 Klepppestø, Askøy

SALG@HARDLIFE.NO // 56 14 8000 // HARDLIFE.NO

@HARDLIFEAS

Leder

Lidenskap

Endelig er vi inne i den behagelige, deilige tiden på året, hvor vi kan senke skuldrene og nyte at dagene blir stadig lengre. Energien og lidenskapen strømmer på for både folk og fe. Samtidig er dette tiden på året for tøffe forhandlinger om lønn og andre rettigheter, og det streikes nå i flere bransjer. I skrivende stund har det akkurat blitt brudd i forhandlingene mellom MEF og Norsk Arbeidsmandsforbund om ny tariffavtale, hvor forskuttering av sykepenger er et sentralt punkt. At arbeidstakere skal måtte gå og vente i månedsvis for å få utbetalt sykepenger fra NAV på grunn av treg saksbehandling, er selvsagt urimelig. For ikke å si totalt uforståelig i «verdens rikeste land». Likevel er det høyst problematisk hvis bedriftene, hvorav mange er små og sårbare i et for tiden særdeles tøft marked, må bære kostnadene for sykmeldingene i påvente av refusjon.

Vi har den senere tid skrevet mye om de vanskelige tidene anleggsbransjen er inne i. Økte kostnader, høy rente, utsatte prosjekter og stadig mer byråkrati preger bransjen. Maskinentreprenørenes Forbund har de siste årene fått gjennomslag for en rekke større og mindre kampsaker. I midten av juni arrangeres MEFs landsmøte, som

blir spennende. Blant temaene der er hvordan MEF ytterligere skal forsterke sin rolle som pådriver for mer penger til samferdsel, mindre byråkrati og lavere skattetrykk i årene som kommer.

At mange er lidenskapelig opptatt av bransjen, er hevet over enhver tvil. I denne utgaven har vi i redaksjonen besøkt messer i både inn- og utland, og det er fascinerende å se at til tross for dårlige tider strømmer publikum til messene. På Anlegg 2026 i Haugesund var det sågar rekordbesøk.

For noen kan engasjementet og lidenskapen for bransje og jobb bli så stor at det tar helt overhånd. Vi har møtt en daglig leder som endelig har klart å begrense seg selv, blant annet ved hjelp av MEF-skolen. Og vi har besøkt en konsernsjef, hvis lidenskapelige forhold til en viss suksessrik fotballklubb fra Nordland, har kulminert med at bedriften hans nå er tungt involvert i byggingen av denne klubbens nye stadion. Vi som holder med andre fotballag, kan med dårlig skjult misunnelse bare håpe at vårt lag for eller siden vil oppleve noe i nærheten av samme suksesshistorie. Lidenskapen er i hvert fall på plass.

Runar F. Daler - rd@mef.no

Kolofon

Utgiver:
Maskinentreprenørenes Forbund

Redaksjon:
Pb. 505, Sentrum,
0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3,
0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00
anleggsmaskinen@mef.no

Annonser:
A2Media AS
Pia Himberg
Tlf. 996 43 042
pia@a2media.no
Ann-Kristin Haugen
ann-kristin@a2media.no
Tlf.: 418 12 132

Forsidebilde:
Runar F. Daler

Design:
Edda Grafisk AS

Trykkansvarlig:
Edda Presse

ISSN 0003-3715
67. årgang

Trykksak
4041 0820

Sprøytesåing av gress – vi limer gresset på!

Vi utfører sprøytesåing effektivt og rimelig, med godt resultat og kun fornøyde kunder!

Vi har 34 års erfaring.

Anleggsgartnermester Arne Giskeødegård

90 50 32 32 | Storlidalsvegen 74, 7342 LØNSET
nyttgress.no | oppdalnaturstein.no | Arne.g@oppdal.com

Redaksjonen

Ansv. redaktør
Runar F. Daler
Tlf: 482 46 412
rd@mef.no

Journalist
Njål Hagen
Tlf: 917 93 407
nh@mef.no

Kari Druglimo-Nygaard
Andrea Holtekjølen
Fredrik Tronhuus

Abonnér

9 utgaver per år.
Kun kr 799,-

Skann
koden for
å bestille
abonnement.

– Aktiviteten innen veivedlikehold blir i praksis stående på stedet hvil. Det er skuffende, sier adm.dir. i MEF, Julie Brodtkorb, om revidert nasjonalbudsjett. (Foto: CF Wesenberg - Kolonihaven)

MEF: Et revidert budsjett i sneglefart for veivedlikeholdet

- Støvbinding av grusveger og anleggsplasser
- Støvbinding i forbindelse med bore-rigger (watermist)
- Til nedfresing/stabilisering av bærelag i veg
- **Klimanøytralt** og EPD-sertifisert
- Liste over spredeentreprenører finner du på www.flatland.as
- Vi har mer enn 30 års erfaring med lignin/Dustex

Flatland AS

Tlf. 90570015 • www.flatland.as

Håpet om et tydelig løft for vedlikehold av norske veier brast da revidert nasjonalbudsjett ble lagt frem. Den varslede økningen er i realiteten beskjeden – og spises i stor grad opp av kostnadsvekst, ifølge Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

– Det beste jeg kan si om budsjettet, er at det ikke blir verre i 2026 enn i 2025. Aktiviteten innen veivedlikehold blir i praksis stående på stedet hvil. Det er skuffende. Norge trenger bedre veier, og anleggsbransjen trenger mer arbeid, sier administrerende direktør Julie Brodtkorb i MEF.

– Vedlikehold av eksisterende veier er dessuten noe av den mest effektive klimapolitikken vi kan føre i samferdselssektoren. Å ta vare på det vi allerede har, gir langt lavere utslipp enn å måtte bygge nytt når forfallet har gått for langt.

De siste månedene har MEF jobbet aktivt for å få frem alvoret i situasjonen: Anleggsbransjen står i en presset situasjon etter flere år med høy kostnadsvekst og internasjonal uro. Stortinget har bidratt noe, blant annet gjennom reduserte dieselpriiser, men den siste renteøkningen trekker i motsatt retning.

– Nå vil MEF jobbe målrettet mot Stortinget for å få på plass en tydeligere satsing. Det trengs tiltak som sikrer norske arbeidsplasser – og som faktisk øker tempoet i vedlikeholdet av veiene våre, sier Brodtkorb. ●

Fartsskriver i varebil: Endelig avklart!

MEF har i lengre tid forsøkt å få svar på hva som skjer med innføringen av kravet om skrivere i varebiler. Nå har samferdselsministeren kommet med en avklaring.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

– Samferdselsministeren foreslo i høringen at dette skulle innføres fra 1. juli 2026. En helt urealistisk dato, ifølge distriktssjef Espen Wicken i MEF.

Espen Wicken, fagsjef i MEF.

I en spørretime på Stortinget stilte Bård Hoksrud (Frp) spørsmål om status i saken. Da kunne samferdselsminister Jon-Ivar Nygård fortelle at datoen ikke blir 1. juli 2026.

– MEF vet at Statens vegvesen også har påpekt at dette var en urealistisk dato, og at det ble foreslått å utsette til tidligst 1. januar 2027, sier Wicken.

Wicken synes det er bekla-

Det blir ikke innført krav om fartsskriver i varebil fra 1. juli i år.

gelig at svaret fra samferdselsdepartementet skulle drøye så lenge.

– Nå er det heldigvis avklart i denne omgang. Kravet vil mest sannsynlig komme, så da må vi avvente den endelige forskriftsteksten før vi får alle detaljene.

– MEF vil fremdeles jobbe for at kravene ikke skal innføres for varebiler under 3500 kilo i nasjonal transport, avslutter Espen Wicken. ●

En VA-grossist du kan stole på

Når fremdrift er kritisk, teller samarbeidspartneren.

KDA Rørsystemer leverer produkter og løsninger tilpasset hverdagen ute på anlegg.

Vi tilbyr:

- Forutsigbare leveranser
- Faglig kompetanse
- God lagerdekning
- Effektiv oppfølging

Vi vet hvor viktig det er at ting fungerer – hver gang.

KDA
RØRSYSTEMER AS
HAVBRUK | ENTREPRENØRER | LANDBRUK

More Information

+47 942 60 335

kenneth@k-da.no

www.k-da.no

Eit historisk gjennombrøt

Anleggsbransjen i Norge står i krevande tider. Våre medlemsbedrifter kjenner på konsekvensane av krigen i Ukraina og Iran, og på korleis renta bremsar investeringane i bygg og anlegg.

Sjølvsagt i desse krevande tidene kan me glede oss over at MEF dei siste månadene har tatt ein ny og imponerende posisjon i det norske samfunnet.

Tillitsvalde over heile landet, tilsette i MEF og i særleg grad vår administrerende direktør, har gjennomført eit samfunnspolitisk arbeid som er formidabelt. Me har snakka med folkevalde over heile landet, me har bygd alliansar på tvers av parti og me har vore dagleg til stades i det nasjonale nyheitsbiletet.

Slik har me vunne kampen om merksemda og fått norsk politikk til å ta inn over seg kva slags krise me står i. Me var dei første som kravde kutt i CO2-avgifta på diesel, og me var aktøren som fekk Stortinget til å sjå at lågare drivstoffprisar kan gje eit lite pusterom for hardt prøvde bedrifter.

MEF har aldri hatt ein sterkare posisjon i det norske samfunnet enn det me har no. Det er fint å ta med seg inn i det nært førestående landsmøtet i Tromsø.

Der vil eg, som leiar for hovudstyret, sjå fire år tilbake i tid når eg skal oppsummere kvar me står i dag. Då eg vart gjenvalgt som leiar på landsmøtet i Bergen i 2024 sa eg at eit styre skal tenkje som ein bonde: Det me tek

over, skal vere i endå betre stand når me gjev det vidare.

Difor er eg stolt over det MEF saman har fått til dei siste åra:

- Eit nasjonalt gjennombrøt i det offentlege ordskiftet.
- Kutt i dieselprisane.
- Me har gjennomført overgangen til eit nytt styringssystem for bedriftene våre. SmartMEF nærmar seg å bli det systemet bedriftene våre treng i den nye digitale tidsalderen.
- Me har styrka oss som arbeidsgjevarorganisasjon.
- Me får stadig fleire kvinner og fleire unge med på laget.

Arbeidet vårt er å gjere det enklare og meir lønnsomt for medlemsbedriftene og anleggsbransjen.

Mi tid som nestleiar og styreleiar i hovudstyret til MEF er snart over. Men engasjementet mitt for bransjen eg vart fødd inn i for over 60 år sidan, vil aldri forsvinne. Eg er, og vil alltid vere, ein stolt MEF-ar!

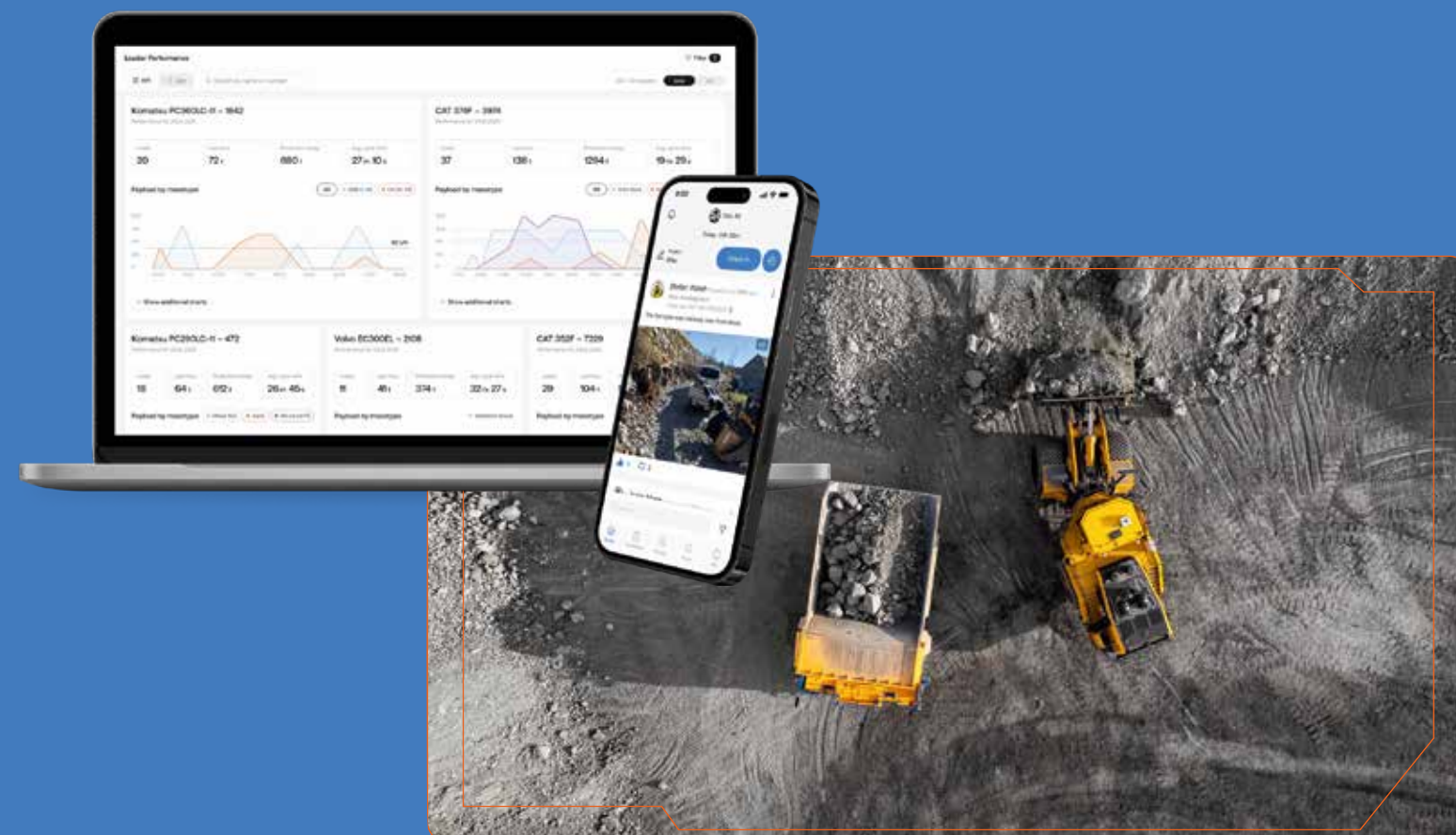
*Øystein Hope
Styreleiar i MEF*

DITIO

Få kontroll på hele anleggsplassen – i sanntid

Ditio samler data fra felt i sanntid og gir deg grunnlaget du trenger for å styre prosjektet mot bedre lønnsomhet.

ditio.no

ANLEGG 2026:

Flere nyheter og godt besøkt anleggstreff på Vestlandet

Maskinentreprenørenes Forbunds lokallagsavdelinger i Nord-Rogaland og Sunnhordaland hadde igjen gleden av å invitere til anleggsmesse i Hauge-sund, eller rettere sagt på Karmøy. Anlegg 2026 ble arrangert 8.-10. mai på Haugaland Travpark, noen få kilometer sør for Haugesund sentrum.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

Solen skinte fra nesten skyfri himmel da portene åpnet fredag formiddag og publikum i alle aldre tok seg inn på messeområdet. Første messedag var det særlig fokus på rekruttering til bransjen. Messearrangøren mener at rekrutteringen til bransjen skal begynne i tidlig alder, og hadde invitert flere barnehager.

I tillegg var det et stort antall elever fra flere skole-trinn og lærlinger rundt om på messeområdet. Mange av de rundt 130 utstillerne, deriblant MEF, hadde aktiviteter for disse på standene.

Norges- og verdenspremierer
På vår tur rundt på messeområdet ble vi introdusert for flere norgespremierer blant maskin- og utstyrs-leverandørene. Det var også én av utstillerne som kunne skryte av å ha verdenspremiere.

I tillegg til å være maskin- og utstyrsmesser, er anleggsmessene til MEF også et sosialt møtested for

bransjen. Det var også Anlegg 2026 i aller høyeste grad. Både fredag og lørdag kveld var det middag, fest og musikk på Quality Hotel Maritim i Haugesund.

Rekordbesøk
Under sjømatmiddagen på fredagen kunne messe-general Paul Olaf Baraas fortelle om godt besøk første messedag.

– Forrige gang messa ble arrangert, i 2023, var besøktallet første dagen i overkant av 3600. I dag var det hele 4457 besøkende på messa, sa han. Det frem-brakte både jubel og applaus blant de 370 middags-gjestene.

Da portene stengte søndag ettermiddag viste det seg at hele 13 252 personer hadde besøkt messa. Noe som er en liten økning fra forrige gang.

Da er det bare å glede seg til neste anleggstreff på Vestlandet, som blir Anlegg 2029.

Solskinn første messedag førte til rekordmange besøkende.

Cat-gravere fra Bjelland og Romarheim dannet inngangsportalen til messeområdet.

Per Olav Fredheim, daglig leder i Fredheim Maskin, stilte som vanlig opp når det arrangeres messer i Norge, og hadde som vanlig mange tonn med maskiner på standen. De har nå fått utviklet «armer» som motorpakke kan plasseres på. Disse kan festes på én av sidene eller bak. Men han anbefaler fortsatt kundene å plassere motorpakke et stykke fra maskinen for å unngå støv.

Messegeneral Paul Olaf Baraas i MEF var stadig å se på messeområdet. Her besøker han standen til lysbøyleprodusenten MittX og slår av en prat med alltid like blide Tommy Elggren, salgs- og markedssjef.

Tor Isdahl (t.v.), Alexander Apeland og Ronny Kvesetberg fra Entrack stilte med blant annet med elektriske hjullastere. Kramer 5065e (4 tonn) som leveres med firehjulsstyring og Yanmar V8e (5 tonn) som har rammestyring. – Dette er to hjullastermodeller som møter miljøkravene og er blant annet etterspurt av anleggsgartnere, sier Kvesetberg.

NORGESPREMIERE: På standen til Hymax var det førstegangsvisning av Kubota U145 på 15 tonn. Dette er den største Kubota-maskinen noen gang og den første som kom til Norge. Beltgraveren ble vist på Bauma i fjor, og er nå klar for markedet. 15-tonneren er et resultat av et samarbeid mellom Sumitomo og Kubota, og maskinen kombinerer Sumitomos hydraulikk og Kubotas krav til kvalitet og førermiljø. Egil Vaule, selger i Rogaland, forteller at det har vært stor interesse for den nye korthekk-maskinen.

MEF-sjefen Julie Brodtkorb åpnet Anlegg 2026. Her i samtale med Jesper Saltvik Pedersen som er en av tidenes mestvinnende paraalpinister og med flere paralympiske gull. Pedersen er oppvokst i Åkrehamn på Karmøy og sponses blant annet av O. Hansen & Sønner, som leverer transport- og entreprenørtjenester på Karmøy og resten av Haugalandet.

BESTE STORE STAND: Elin Hamre (t.v.) og Nina Helle hos Vassbakk & Stol var ansvarlig utforming og design av den flotte standen som viste mangfoldet til Karmøy-entreprenøren, noe som resulterte i prisen for beste store stand.

VERDENS-PREMIERE:

Ifølge Claus Konow, key account manager hos Steelwrist, var det første gang SQ40-festet ble vist frem sammen med tiltrotatoren X07. SQ40 ble først introdusert under Bauma 2025, og gir mulighet for raske bytter av high-flow-drevet arbeidsutstyr på gravemaskiner mellom to og sju tonn.

SAMARBEID: Olav Veggeberg (t.v.) selger hos Trucknor i Haugesund, og Øystein Bjelland, distriktssjef Volvo Maskin og den lokale Volvo personbilforhandleren, hadde gått sammen om å vise «hele» Volvos bredde, og viste frem et stort antall maskiner, lastebiler og personbiler. De to Volvo-karene roser MEF for veldig bra opplegg, og Volvo-folkene deltar på MEFs kveldsarrangementer.

NORGESLANSERING: Mineralteknikk viste frem et helt nytt mobil knuseverk. Grovknuseren Mesda J11HP er en fullhybrid grovknuser på 59 tonn. Maskinen produseres i Kina, og Arne Kenneth Øvstebø (t.h.), prosjekt- og forretningsutvikler hos Mineralteknikk, forteller at de har hatt tett dialog med produsenten og at de har fått knuseren akkurat slik de ville ha den.

– Mesda har 60 prosent markedsandel i Kina og de ligger langt fremme teknologisk. De har kort byggetid og vi har flere på vei til Norge. Maskinene har gunstig pris og vi har avtale med Mesda om salg i hele Skandinavia. Jeg er glad vi ikke skal konkurrere mot disse, sier Øvstebø med et smil. Mesda har for øvrig allerede levert knuse- og sikteverk til flere europeiske land.

Mesda J11HP har hybrid drift med generator og mulighet for direkte strøm fra nett. Inntaksåpning er 1160x750mm, den har hydraulisk justering av CSS, reversibel drift og uavhengig forsikt på mater. Den har en Steg 5-motor på 360kw med generator fra ABB, og kapasiteten er opp til 600 tonn per time.

Til venstre på bildet er daglig leder Einar Årdal Øvstebø og i midten står Marius Torgersen, distriktsleder Østlandet.

Lørdagens maskinførerkonkurranse ble vunnet av Elias Haaland. Han går til daglig på Åkrehamn vgs. Premien fikk han overlevert av Anders B. Troye, opplæringskonsulent i OKAB Hordaland og Nord-Rogaland.

Unisurvey er norsk forhandler av det danske maskinstyringssystemet Uni-control. Roger Hillesund i Unisurvey forklarer at Volvo CE og Unicontrol har inngått et samarbeid for å gjøre Unicontrol3D tilgjengelig direkte i Volvo-gravemaskiner. Med sømløs integrasjon via Volvo Co-Pilot får maskinføreren tilgang til Unicontrol3D uten behov for ekstra skjermer eller installasjoner. – Alt leveres ferdig fra fabrikk, det eneste som trengs er å aktivere løsningen. Noe som gjør det enkelt å ta i bruk systemet, sier han.

Elvate er forhandler av maskiner fra XCMG i Norge og Sverige, og på messa viste de blant annet frem den elektriske hjullasteren XC948. Jo Breivegen er daglig leder i Hovden Hytteservice, som er med på eiersiden i Elvate, har selv fem slike hjullastere i drift i entreprenørselskapet og er strålende fornøyd med dem. Ifølge Breivegen er prisen på den elektriske hjullasteren, inklusive Enova-støtten, tilsvarende som dieselsversjoner fra etablerte merker. Breivegen forteller at Elvate er i full gang med å bygge opp det kinesiske merket og de er blant annet i gang med å bygge komplett delelager i Stockholm, som skal betjene både Sverige og Norge. De har også økt antall ansatte og i løpet av året skal de etablere nytt Norges-kontor i Drammen. Elvate skal kun selge de elektriske maskinene fra XCMG.

«Hele» Engelsen Anlegg fra Stord hadde tatt turen til Haugesund for blant annet å se sin nye Hitachi ZX175W-7 stå utstilt på standen til Nasta. Hjulgraveren er «fullspekket» med Nasta-bøyle, masse lys og Foss Eik-henger. Maskinfører Torstein Træet, nummer tre fra venstre i første rekke, gleder seg stort til å ta i bruk den nye maskinen.

Reinhardt Oma, marked/konstruksjon og Hanna Nesse, salgssjef, hos Klepp Mek viste frem selskapets patenterte hurtigkobling. Foreløpig er hurtigfestet klart for S70 og S90, men Oma forteller at de er i gang også med S60 og S80. Sikkerhetskrokmechanismen fungerer ved at åpningen mellom kilen og kroken blir mindre enn diameteren på grind-akslingen. Dermed vil utstyret være låst til koblingen selv ved ufullstendig tilkobling. Løsningen har også slangebruddsventil. Hurtigkoblingen har også mekanisk kilelås og samme lavbyggede design som ivaretar brytekreftene.

PÅ SKINNER ELLER PÅ HJUL – MX20G RAIL TAR SEG FREM OVERALT!

Jan Einar Langåker Stava, som går Vg2 anleggsteknikk på Ølen vgs., vant puslespill-konkurransen på lørdagen. Premien fikk han overlevert av Geir Boge, daglig leder i OKAB Hordaland og Nord-Rogaland.

Anleggsmessen i Haugesund er ikke bare maskin- og utstyrsmesse, men også en sosialt møteplass. Både fredag og lørdag kveld var det middag og fest på Quality Hotel Maritim i Haugesund.

NORGESPREMIERE X2: På standen til Liebherr Norge var det ikke mindre enn to nye hjulgravermodeller – 918 G8 Compact og 911 G8 Compact. Begge modellene er i den nye G8-serien som blant annet har fått den nye og vesentlig større førerhytta.

NORGESPREMIERE: Hesselberg stilte med to Komatsu-nyheter for det norske markedet. PC26E-6 er en 2,8-tonns batterielektrisk minigraver, mens den nye hjulgraveren PW148-11 kommer med firehjulsstyring som opsjon.

SALG/LEASING/UTLEIE

FREDHEIM MASKIN

MØT OSS:
 18.-20. juni: MEFA Trondheim
 11.-13. sept: Dyrskun
 22.-23. okt: Oktoberdager

Telestack LF520 REV/LF827/HF1028

- Kapasitet opptil 500/800/1.000 tonn/time
- Med eller uten sving
- Bak eller side innlasting
- Elektrisk/Diesel/On-Off motorpakke

Telestack TCL631/TCL1031

- Kapasitet opptil 600/1.000 tonn/time
- For masse opptil 300 mm
- Belter/6-veis styring
- Elektrisk/Diesel/On-Off motorpakke

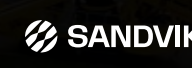
Telestack TC421R/TC621 REV/TC624

- Kapasitet opptil 400/600 tonn/time
- Rett/Radiell/Svingbar
- Hjul/Belter
- Elektrisk/Diesel/On-Off motorpakke

Telestack TSR40/RS Serie

- Kapasitet opptil 750-2.500 tonn/time
- Teleskop 30 til 65meter
- Belter/Hjul/6-veis styring
- Elektrisk/Diesel/On-Off motorpakke

Fredheim Maskin AS, 1820 Spydeberg - Tlf.: 69 80 88 30 - post@fredheim-maskin.no - www.fredheim-maskin.no

Geomatikk

Lurer du på status i gravemeldingen din?

Sjekk selv i Kundeportalen, med ett enkelt tastetrykk

- ✓ Spøringslenke kommer på SMS
- ✓ Krever ingen innlogging
- ✓ Lett å videresende til andre i prosjektet

Mer forutsigbarhet gjør det enklere å holde fremdriften oppe

Les mer

Her reiser Bodø/Glimts nye storstue seg

LNS har gjennomført en lang rekke store og spennende prosjekter gjennom årene. Men det spørs om noen av dem har vekket like stor entusiasme hos konsernsjef Frode Nilsen som byggingen av Bodø/Glimts nye stadion.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

Som Bodø/Glimt-supporter siden 70-tallet, er byggingen av fotballklubbens nye stadion et helt spesielt prosjekt for den blide konsernsjefen. Leonhard Nilsen & Sønner (LNS) har nemlig grunnarbeidene på anlegget.

– Det er klart det er kjempeartig å få lov til å være med på dette, etter å ha vært så nært knytta til Bodø/Glimt gjennom så mange år, sier Frode Nilsen.

– Dette vil bli et skikkelig løft, og vil få stor betydning ikke bare for klubben, men for hele byen.

Motvind for bortelaget

Den nye stadion – som foreløpig går under navnet

Arctic Arena – vil bli en topp moderne arena, med kapasitet på ca. 10 000 tilskuere. Prosjektet har en total kontraktsverdi på ca. 1,2 milliarder kroner, med planlagt ferdigstillelse høsten 2027. Det er Consto som er totalentreprenør, mens LNS er totalunderentreprenør for grunnarbeidene. Arenaen, som får en moderne, diamantlignende fasade, designet av Nordic Office of Architecture, er nå i ferd med å reise seg på Thalleåkeren like utenfor Bodø sentrum. Og det er der vi møter konsernsjefen i midten av mai.

– Det var ikke prisen som gjorde at vi fikk denne jobben, men løsningen, sier han med et lurt smil.

– Vi har nemlig ordna det sånn at vi kan tilte banen

Frode Nilsen gleder seg over at Bodø/Glimts nye stadion er i ferd med å reise seg. Etter å ha fulgt klubben i tykt og tynt siden 70-tallet, og LNS har vært stolt sponsor i snart 20 år, er det uenkelig spesielt for konsernsjefen å være den del av prosjektet. Legg også merke til LNS-logoen på drakta.

Omtrent slik vil det se ut når den nye arenaen står ferdig høsten 2027. (Illustrasjon: Nordic Office of Architecture)

litt, slik at Glimt alltid får tre prosent nedoverbakke. I tillegg setter vi opp tunnelvifter på kortsidene, slik at bortelaget får motvind, sier han og ler høyt.

Fra Andenes til Europa

Frode Nilsens var på plass i både Milano, Madrid og Lisboa for å se Bodø/Glimts Champions League-kamper denne sesongen. Hans forhold til klubben begynte imidlertid lenge før de siste årenes vanvittige europasuksess, og han kan ikke beskyldes for å være medgangssupporter.

– Det hele begynte vel egentlig med at Andenes, på Andøya ikke langt fra der vi holder til, hadde et veldig godt fotballag midt på 70-tallet. Det var faktisk det siste laget som slo Glimt før de rykka opp til øverste divisjon. De slo dem både på Aspmyra og på Andenes, og jeg var selv på kampen på Andenes. Så kom Glimt til cupfinalen i 1975, og det var veldig stort. Jeg husker nesten hvert eneste spark fra den kampen, forteller han engasjert.

Fra venstre: Driftsleder i LNS, Erik Fastvold, konsernsjef Frode Nilsen og distriktssjef i MEF, Gøran Kimsaas (også han er Bodø/Glimt-supporter på sin hals – bokstavelig talt – som man kan se av det gule skjerfet)

– Bodø/Glimt spilte mot Vard fra Haugesund, og vant 2-0. Sturla Solhaug score det første målet og Arne Hanssen det andre. Det er faktisk få ting i nordnorsk historie som har betydd mer enn akkurat den kampen der. Det var første gang et nordnorsk lag vant cupen, og det viste liksom at alt var mulig. Etter det har det vært Bodø/Glimt for meg.

«– Vi har stått sammen i tykt og tynt siden den gang. Vi støtta klubben da den holdt på å gå konkurs for noen år siden, og vi fortsatte etter at det begynte å gå bra.»

Frode Nilsen, konsernsjef i Leonhard Nilsen & Sønner

Massehåndtering

For LNS innebærer prosjektet først og fremst omfattende grunnarbeid. Driftsleder Erik Fastvold forteller at mye av arbeidet så langt har handlet om massehåndtering.

– Vi har alle grunnarbeider på prosjektet, med unntak av pelingen, som Aarsleff Fundamentering & Boring har. Det betyr at alt av VA-arbeider, utom-

husarbeider og ikke minst masseforflytning er en del av vår kontrakt. Fra januar til nå har vi flytta rundt 30 000 tonn masser ut fra anlegget. Og mer skal det bli, sier han.

– Utomhusarbeidene, som ikke er endelig prosjektert ennå, omfatter et areal på rundt 50 000 kvadratmeter. Det inneholder blant annet grøntarealer, adkomstvei og parkeringsplasser, samt en syverfotballbane. VA-arbeidene innebærer alt av vann, avløp og overvannshåndtering. Vi må blant annet grøfte rundt hele banen, krysse Kirkeveien og Thalveien og koble oss på eksisterende infrastruktur.

I rute

Driftsleder Fastvold forteller at prosjektet også har støtt på noen utfordringer underveis.

– Vi hadde gjort noen prøvegravinger og visste at det var noe forurensning i grunnen, men det viste seg å være langt mer enn forventet, sier han.

Miljøleder for LNS på prosjektet, Kari Skirbekk, opplyser at det dreier seg om lett forurensede masser i tilstandsklasse 2 og 3, som trolig skyldes veistøv og eksos fra nærliggende bilvei.

– Det har gitt oss mer arbeid og økte kostnader. Forurensede masser må kjøres til godkjent deponi, noe som igjen betyr at vi får gjenbrukt mindre masser

Den nye stadion – som foreløpig går under navnet Arctic Arena – vil bli en topp moderne arena, med kapasitet på ca. 10 000 tilskuere. (Illustrasjon: Nordic Office of Architecture)

Kubota

RENTEKAMPANJE

1,99%*

36mnd

**Gjelder modellene Kubota KX060-5 og KX085-5

* 1,99% flytende nominell rente i 3 år.

☎ 62 33 06 60

🌐 www.hymax.no

enn vi hadde regnet med. I tillegg kom vi litt sent i gang her, så det var vinterdrift på en del arbeid som ville vært best å gjøre på sommeren. Men vi er likevel i rute i henhold til fremdriftsplanen, sier Fastvold.

LNS benytter for øvrig flere lokale underentreprenører på Arctic Arena. Enkon AS tok blant annet første spadetak og er fortsatt inne på prosjektet. I tillegg har selskapet leid inn Wolden Maskin, Pedersen & Hansen Bodø AS, PK Strøm AS og Transportsentralen Bodø AS.

LNS og Glimt – et langt samarbeid

For LNS er dette prosjektet en videreføring av et samarbeid som har vart i snart 20 år.

– Vi har vært sponsor for klubben helt siden 2008. Bakgrunnen var egentlig at Glimt lenge arrangerte fotballskole i Risøyhamn, like ved der vi har hovedkontor. De sendte alltid noen av de mest populære spillerne dit, som Stig Johansen og Jonas Kolstad, samt Ørjan og Runar Berg, og det førte til at fotballinteressen eksploderte i området. Etter hvert ble det mange fotballag der og vi fikk kunstgressbane med flombelysning. Det hadde aldri skjedd uten samarbeidet med Glimt, forteller Frode Nilsen.

– Vi har stått sammen i tykt og tynt siden den gang. Vi støtta klubben da den holdt på å gå konkurs for

ALT I SMØREMIDLER til anlegg, skog og landbruk!

- Vi leverer over hele Norge.
- Gunstige priser.
- Vi har også originaloljene for New Holland og CASE (IH) anleggs- og landbruksmaskiner.
- Biologisk nedbrytbare sagkjedeoljer.
- Biologisk nedbrytbare hydraulikkoljer, både syntetiske og vegetabiliske.

Keddell & Bommen AS
Tlf.: 22 06 15 30 / E-post: olje@keddell.no

Frode Nilsen og alle andre Glimt-supportere håper nok på mange sene europacupkamper her i årene som kommer. (Illustrasjon: Nordic Office of Architecture)

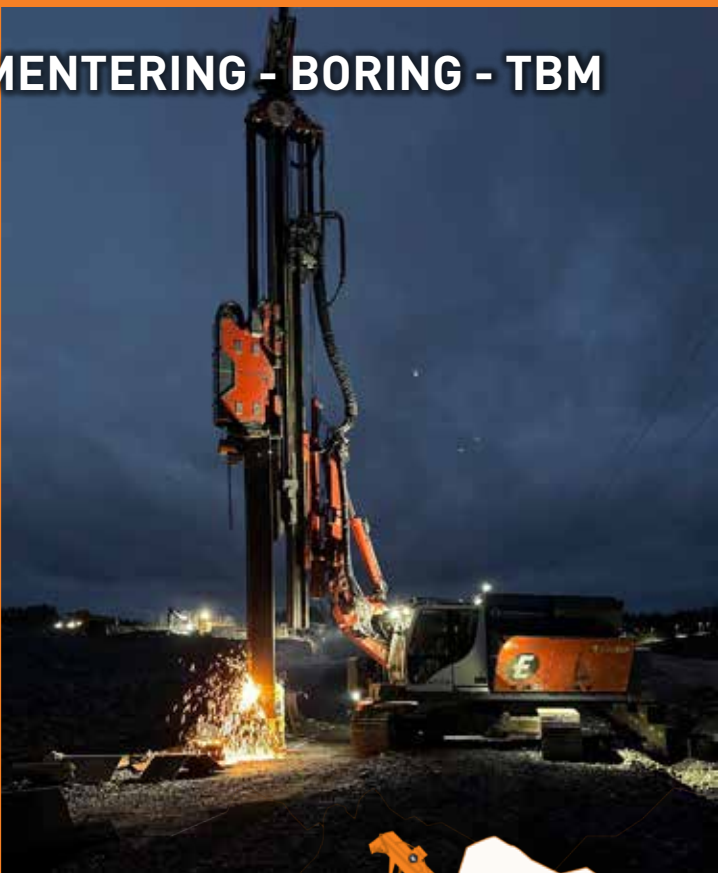

**SØR-NORSK
BORING**
snboring.no

FUNDAMENTERING, BRØNN-, ENERGI- OG HORIZONTALBORING

SPRØYTEBETONG - FUNDAMENTERING - BORING - TBM

ENTREPRENØRSERVICE
Best på våre spesialområder siden 1962

entreprenorservice.no

Industri- og næringsbygg

Næringsbygg Rudshøgda

Scan QR-koden og se mer!

Fjøsstermer Bygg er kjent for sine kostnadseffektive bygg med kort byggetid – lagerbygg, redskapshus og industribygg, både isolerte og uisolerte. Våre bygg har en effektiv og kostnadsbesparende konstruksjon med god arealutnyttelse, og vi tilbyr skredderbygde løsninger til fast pris.

Ta kontakt for informasjon, tilbud eller en uforpliktende prat. Fjøsstermer Bygg, Losnabakkan 50, 2634 Fåvang. Telefon 02634. E-post: bygg@fjossstermer.no

fjossstermer.no

noen år siden, og vi fortsatte etter at det begynte å gå bra. Det som er så fint med Glimt, er den flotte klubbkulturen de har. De er ydmyke og ordentlige folk, det er ikke noe tull og tøys eller primadonnanykker. Laget er det viktigste, ikke enkeltspillere.

Ringen sluttet

De som har sett hjemmekampene til Bodø/Glimt på TV, har kanskje lagt merke til LNS-logoene langs hele den ene langsiden.

– Ja, de synes ganske godt. Den heter bare LNS-tribunen, smiler konsernsjefen.

– Det blir tilsvarende på den nye stadion. Også her vil det bli på den siden som vises på TV. Vi har nå inngått en 12-årsavtale med klubben, med opsjon på tre pluss tre pluss tre år til. Så LNS-tribunen vil være her i mange, mange år framover, sier han tilfreds.

Når Arctic Arena står ferdig, vil det være en fin sirkel som sluttet for fotballivrige Nilsen:

Fra en ung gutt som fulgte Glimt på 70-tallet, til konsernsjef som nå er med på å bygge klubbens nye hjem.

– De som ikke er fotballinteressert har et fattig liv, sier han spøkefullt, men kanskje med et snev av alvor også. For ham er det i hvert fall ingen tvil; dette er mer enn bare et prosjekt. Det er en drøm, fundamentert på stålperler og nordnorsk lidenskap. ●

Fra forrige landsmøte som ble arrangert i Bergen i 2024. (Foto: MEF)

Fire hovedgrep for å styrke anleggsbransjen

På MEFs landsmøte, som arrangeres i Tromsø 12.-14. juni, skal kursen for en bransje som bygger Norge stakes ut. For mange MEF-medlemmer handler de neste årene om både overlevelse og framtidstro.

Tekst: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

Entreprenørene sørger hver dag for at veier, vann og avløp, digital infrastruktur, energiløsninger og samfunnskritiske bygg blir til virkelighet. Samtidig står næringen i en krevende tid, preget av høy rente, utsatte prosjekter, økende kostnader og stadig mer byråkrati, skriver MEF i en melding.

Med 2400 medlemsbedrifter, over 40 000 ansatte og en samlet omsetning på rundt 110 milliarder kroner er Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) en av landets viktigste næringsorganisasjoner. Nå peker forbundet ut fire hovedsatsingsområder for perioden 2026–2028: Mer aktivitet og flere oppdrag i markedet, mindre byråkrati, reelle og målbare klimakutt og et lavere skattetrykk for bedriftene.

MEF mener tiden er inne for politisk handling.

Entreprenørbransjen er avgjørende for samfunnsutviklingen, beredskapen og det grønne skiftet. Medlemsbedriftene bygger skoler og sykehus, håndterer overvann, sikrer rent vann og trygge avløpssystemer, utfører grunnarbeid for Forsvaret og stiller opp når ekstremværet rammer. Samtidig advarer MEF mot at stadig strengere dokumentasjonskrav og kostnadsdrivende regler spiser opp ressursene som burde gått til faktisk verdiskaping og klimaarbeid.

På landsmøtet skal organisasjonen diskutere hvordan næringen kan styrkes i en tid med usikkerhet og omstilling, og hvordan MEF skal være en tydeligere pådriver for mer penger til samferdsel, mindre byråkrati og et lavere skattetrykk de neste tre årene.

MEFs fire viktigste oppdrag i perioden 2026-2028 (Hentet fra MEFs strategidokument):

1. For MEF er det selvsagt at vi skal jobbe for å få mer jobb ut i markedet. Alltid.

Jobber ut i markedet er avgjørende for å drive bedrift. Derfor vil MEF alltid presse på for at planlagte jobber kommer ut i markedet. Særlig viktig i disse tider når det er krevende markedsituasjon for MEFs medlemmer. Det er mye ledig kapasitet i markedet.

2. Et enklere Norge – kutt unødvendig byråkrati

Entreprenørene i MEF har sagt tydelig ifra: Nå er det nok! Vi drukner i krav til dokumentasjon, rapportering og annet byråkrati. Der entreprenører før gjorde papirarbeid på kveldstid har man nå flere ansatte på kontoret. Lønnsomheten forvitrer. Lysten til å drive bedrift visner hen.

Flere regler og dokumentasjonskrav gir ikke nødvendigvis et bedre samfunn.

Intensjonene for nye reguleringer er ofte gode og begrunnelsen bak det enkelte krav kan være grei. Samtidig blir summen av reguleringer og rapporteringskrav altfor mye. Ingen har oversikten over helheten.

For entreprenørene kommer byråkratiske regler både fra offentlige myndigheter og i kontrakter. Derfor skal MEF jobbe tydelig på flere fronter.

Forenkle og redusere offentlige krav til næringslivet: MEF skal arbeide for en bred forenkling av lover og forskrifter som påvirker anleggsbransjen. Det innføres stadig nye krav uten tilstrekkelige konsekvensvurderinger, og den samlede reguleringsbelastningen øker. Krav som ikke er nødvendige for liv, helse, sikkerhet eller reell samfunnsverdi skal forenkles eller fjernes.

Redusere kontraktsspesifikke rapporterings- og dokumentasjonskrav i kontrakter:

MEF skal arbeide for at kontraktsspesifikke krav begrenses til det som er nødvendig for god og effektiv kontroll i både bygging og drift. Vi vil jobbe for færre krav.

MEF krever:

- Fjerning av rapporteringskrav og dokumentasjon i anleggsbransjen. Norge må beholde krav som handler om liv og helse, og fjerne krav som ikke er strengt nødvendig. Staten må samordne seg, bedriftene kan ikke forventes å rapportere samme data flere steder.
- At næringslivets konsekvenser må synliggjøres ved hvert nytt rapporteringskrav.
- Enklere og raskere saksbehandlingsprosesser, og et mindre detaljert regelverk. Bygge- og anleggsnæringen er i dag overregulert og bidrar til at prosjektene blir mye dyrere og tar unødig lang tid å gjennomføre.

3. Lønnsomt og realistisk grønt skifte

MEF vil arbeide for reelle, målbare og lønnsomme klimakutt. Vi forstår at det skal foregå en energiomstilling. Det er en forutsetning for næringslivet at kravene myndighetene stiller må være mulige og lønnsomme.

Vi krever derfor at:

- Kravene skal være teknologinøytrale og at vi må være åpne for alle løsninger som kutter utslipp i praksis.
- Fokus legges på både materialvalg, ombruk av masser, og direkte utslipp fra maskiner og transport.
- Krav må innføres trinnvis i takt med markedets modenhet og tilgjengelige ressurser i bransjen.
- Utslippskutt må være målbare, og konkurranse i anbudprosesser om klimakrav må være rettferdige.
- Vi støtter alle pilotprosjekter der det offentlige legger til rette for utprøving av ny teknologi når forholdene legges godt til rette for gjennomføring for entreprenørene.

4. Skatt og avgift; skap et solid og lønnsomt lokalt eid norsk næringsliv

Lønnsomheten til bransjen er under press med høye kostnader og lav lønnsomhet over tid. Derfor er det avgjørende for entreprenørene at myndighetene ikke ytterligere presser på entreprenørenes lønnsomhet med unødige avgifter og høye skatter.

Der noen ser formuesobjekt, ser vi verktøy for å gjøre praktisk anleggsarbeid. Bedrifter som skaper jobber for arbeidsfolk tappes, selv når vi ikke tjener penger. Lokale eiere av bedrifter får en skatteregning som ikke utenlandsk eide entreprenører får. Det er urimelig og undergraver lokale eiere. Det er viktig å ha like skattemessige forhold mellom norske og utenlandske firmaer for å sikre rettferdig konkurranse. Det samme gjelder mellom private og offentlig eide aktører i markedet.

Vi entreprenører betaler skatt med glede når vi tjener penger. Vi skaper arbeidsplasser som gir skatt og inntekter lokalt der vi driver bedrift. Særnorsk skatt på redskapen og driftsmidlene til bedriftene våre treffer ekstra urimelig.

MEF mener at:

- Formuesskatten må avskaffes.
- Skattekommisjonen må bidra til at det samlede skattetrykket for entreprenørene reduseres.
- Bransjens kostnader til avgifter må lettes. ●

KVALITETS ANLEGGSDÉKK MED HØY SLITESTYRKE!

Aeolus anleggsdekk kjennetegnes av utmerket grep, god motstand mot skader, robusthet og et utmerket pris/produkt-forhold.

Ta kontakt for gratis
innredningskonsultasjon!

Tel. 67 07 72 73 | info@modul-system.no

MODUL-SYSTEM AS | Svend Haugs Gate 11, 3013 DRAMMEN | www.modul-system.no

VEIUTSTYR?

Grøftrenskskuffe
Kantrenskskuffe
Kantrenskskjær
og andre...

SMPRODUKT.NO | 926 40 293

Årets IFAT-messe i München lokket til seg 142.000 besøkende fra 160 land og regioner. (Foto: Messe München GmbH)

IFAT 2026:

60-årsjubileum med mange norske innslag

Den tradisjonsrike IFAT-messen i München samlet nok en gang store mengder skuelystne fra fjern og nær. På messens 60-årsjubileum strømmet rundt 142 000 besøkende fra nesten 160 land og 3400 utstillere fra rundt 60 land til den bayerske hovedstaden.

Av: Njål Hagen og Runar F. Daler – anleggsmaskinen@mef.no

Det som i 1966 begynte som en relativt liten fagmesse med navnet «International Trade Fair for Sewage Technology» eller «Internationale Fachmesse für Abwassertechnik» på tysk (derav navnet IFAT), er i

dag verdens største og viktigste messe innen avfall, gjenvinning, vann og avløp.

Årets messe ble arrangert fra mandag 4. til torsdag 7. mai, og været viste seg fra sin beste side på åpningsdagen, da Anleggsmaskinens utsendte forsøkte å få med så mye som mulig av det totalt 300 000 kvadratmeter store utstillingsarealet. Det tilsvarer 42 fotballbaner.

På messen kunne de besøkende se et stort antall presentasjoner og demonstrasjoner fra vann- og avløpssektoren, avfalls- og gjenvinningssektoren, samt veivedlikeholdsbransjen. Et stort antall maskiner og lastebiler ble presentert, og de fleste nyhetene var enten elektriske eller hydrogendrevne.

Norske utstillere

Under våre runder på messeområdet møtte vi flere nordmenn som hadde tatt turen til München. De fleste var her for å oppdatere seg på maskiner og utstyr for bruk innen gjenvinning, veivedlikehold og materialhåndtering.

I tillegg til norske besøkende, var det også et titalls norske utstillere som presenterte alt fra egne praktiske oppfinnelser til teknologiske løsninger.

Vi møtte flere nordmenn første messedag. Her er det Trond Amdal (t.h.) og Kristian Håvarstein fra Rogaland Gjenvinning som slår av en prat med Rolf Enge fra Liebherr Norge.

Mer enn 110 maskiner og kjøretøy var i aksjon på demoområdet utendørs (Foto: Messe München GmbH)

NORSKOPPFUNNET FLEKSIBEL PROPP

Jon Audun Thorsen (t.v.), gründer og daglig leder i Easyplug AS, og Emil Hannevig med eksemplarer av den fleksible rørpluggen Easyplug.

Jon Audun Thorsen fra Kragerø jobbet tidligere hos en rørleverandør. Én dag han skulle sette inn en propp i enden av et av rørene, skadet han seg på underarmen da proppen gled ut av posisjon. Thorsen tenkte at det må la seg gjøre å lage en fleksibel propp som enkelt lar seg føre inn i røret, sitter godt og som kan brukes på flere rørdimensjoner.

– Jeg fikk ideen til Easyplug for to og et halvt år siden. Fikk så med meg en lokal og engasjert investor, og er nå i gang med produksjonen av proppen, sier Thorsen, da vi møter han på standen inne på «Start up»-området.

Selskapet har fått navnet Easyplug AS og tilbyr pluggen til bruk på rørdimensjoner fra 20 til 1135 mm. Samme plugg kan for øvrig brukes på flere dimensjoner.

Hans Jørgen Grinden (t.v.), selger hos BN Miljø, og Håkan Zilén, selger hos Rolba AB, foran verdens første slamsuger bygget på et batterielektrisk Scania-chassis.

ELEKTRISK SLAMSUGER

BN Miljø AS, fra Fagerstrand på Nesodden i Akershus, er representant for flere av Europas fremste produkter på mobile spyleenheter og slamsugere for tørt- og vått materiale. De er blant annet forhandler av utstyr fra svenske Rolba og Disab. Vi møter Hans Jørgen Grinden, selger hos BN Miljø, på standen til Disab/Rolba, som har utstilt verdens første slamsuger bygget på et batterielektrisk Scania-chassis.

– Dette er et samarbeidsprosjekt mellom oss, Scania og Renall AB. Vi begynte med å måle forbruk på en dieselsversjon og så begynte byggingen og tilpassingen av påbygget til den batterielektriske Scania 33P-modellen, forklarer Håkan Zilén, selger hos Rolba AB. Modellen på messa er første serieproduserte og er nå klar for levering til markedet.

Bli mer effektiv med EC-Oil

EC-Oil muliggjør raske bytter av hydrauliske redskaper. Du kan spare opptil en time per dag sammenlignet med manuelle tilkoblinger – og tid er penger.

f @ y in

engcon

engcon.com/no/ec-oil

Utstillingsarealet var på hele 300 000 kvadratmeter
Det tilsvarer 42 fotballbaner.

BESTSELGEREN BLIR ELEKTRISK

På Liebherr-standen var LH 22 E – den nye elektriske utgaven av materialhåndteringsmaskinen LH22 – en av hovedattraksjonene.

Sammen med LH 18 var de to 8-generasjon materialhåndterere som Liebherr viste frem på IFAT.

– Det er denne vi selger mest av. Det er volummaskinen vår. Fram til nå har den kun vært i dieselsversjon, men nå har den altså kommet i elektrisk versjon, og vi har veldig store forhåpninger til den, sier Rolf Enge, selger av industrimaskiner i Liebherr Norge.

– Den elektriske 22-tonneren kommer med 40 meter elektrisk kabel og en 100 kW batteripakke. Med normal kjøring vil batteriet holde i 3 timer, og den kan også lades mens den jobber.

Enge forteller at nyvinningen også har ny, bedre hytte LH22E.

– Den har en helt ny hytte som kommer på alle maskiner i generasjon 8. Den er rundt 20 cm lengre og har 15 prosent mer glass – blant annet et felt i gulvet – som gir føreren enda bedre oversikt. Videre har den ny skjerm, nye joysticker, ny komfortstol med mulighet for både kjøling og varme, samt helt ny skyvedør i stedet for bakhengslet dør, forteller han.

Liebherr selger mellom 10 og 15 eksemplarer av LH 22 i Norge i året, ifølge Enge, og han tror LH 22E nå vil overta mye av dette markedet.

– Der det er tilstrekkelig god elektrisk infrastruktur vil nok denne el-utgaven i stor grad erstatte dieselsversjonen fremover. Den settes i produksjon i september/oktober 2027 og vil kunne leveres rundt årsskiftet 2027/28, sier han og røper at LH18 blir den neste maskinen som skal elektrifiseres.

Selger industrimaskiner i Liebherr Norge, Rolf Enge, foran den nye, elektriske LH 22 E.

ANALYSERER LEDNINGSNETTET

Infotiles var én av tre norske selskaper med stand på «Start up»-området. Selskapet er et teknologiselskap fra Stavanger som utvikler programvare for vann- og avløpssektoren. De har utviklet PipeFusion som hjelper kommuner og vannverk med å bruke eksisterende data smartere for å oppdage problemer tidligere, redusere lekkasjer, planlegge vedlikehold bedre og drive vann- og avløpsnettets mer effektivt.

– Vi rydder opp i mengden av data om lednings-, kloakk- og vannanalyser og tar det videre i en nettverksanalyse som viser vannlekkasjer og -innlekking, og på den måten kan kommunene finne ut hva som bør gjøres med VA-nettet, sier Marco Westergren, sjefanalytiker hos Infotiles AS.

PipeFusion kobler sammen disse datakildene og bruker kunstig intelligens (KI) til å rense data, validere dem, korrigere feil og avvik, og bygge én samlet og oppdatert modell av vann- eller avløpsnettets. Summen av dette betyr at ledningseiere får et mer korrekt bilde av hvordan infrastrukturen faktisk ser ut og oppfører seg. Infotiles oppgir opptil 99 prosent automatisk datakorrigering i enkelte bruksområder.

Marco Westergren, sjefanalytiker hos Infotiles AS.

LEVERER TIL HELE VERDEN

Selv om Orkel har blitt et internasjonalt selskap, ligger fabrikken og hovedkontoret fortsatt i Orkdal. Verkstedet har blitt større, produksjonen bredere og de ansatte flere.

Etter hvert som markedet for kompaktorene vokste over hele verden, ble Orkel større også i Norge. I dag er Orkel-gruppen delt i to hovedselskaper, Orkel og Orkel Direkte.

Orkel Direkte er leverandør av landbruksutstyr til det norske markedet, mens Orkel er global leverandør av landbruks- og industrikompaktorer.

Orkel-kompaktorene selges nå til mer enn 60 land og bidrar til en mer bærekraftig verden ved å sørge for at alt fra maisfôr til husholdningsavfall bevares og håndteres optimalt.

– Vi leverer til hele verden. Den senere tid har vi blant annet levert til Grønland, Taiwan og India, sier Peder Kvendset, salgssjef hos Orkel. Vi møter han og daglig leder Erlend Johan Gjønnes, på selskapets stand i hall B5. Gjønnes forteller at det er om lag ti år siden de deltok på IFAT med egen stand.

Orkels kombinerte rundballepresser og pakkelsninger brukes i dag til pressing av flere titalls ulike materialer innen avfalls-, industri- og landbrukssektoren, og bruksområdene utvides stadig.

Daglig leder Erlend Johan Gjønnes (t.v.) og salgssjef Peder Kvendset hos Orkel tok imot interessenter fra hele verden på standen.

Morten Rotnes, salgssjef for Biobag i Norge, viser fram en 100 % komposterbar avfallspose.

NESTEN TIL Å SPISE OPP

Biobag International AS, med hovedkontor i Askim, produserer og selger avfallsposer og -sekker i alle varianter, og har spesialisert seg på komposterbare og biologisk nedbrytbare produkter.

Selskapet omsetter for om lag en halv milliard kroner og har totalt ca. 110 ansatte, hvorav ca. 10 i Norge.

– Det vi viser fram her er etthundre prosent komposterbare poser og sekker. Det er det som er vårt kjerneprodukt, sier Morten Rotnes, salgssjef i Norge.

– Posene og sekkene produseres utenfor Tallinn i Estland og lages hovedsakelig av maistivelse og ulike vegetabiliske oljer. De er tette og holder på væske, men samtidig pustende, slik at fuktighet fra matavfall vil fordampe. Disse posene er svært miljøvennlige, og de vil på relativt kort tid brytes helt ned i jordsmonnet – helt uten rester av mikroplast.

Biobag International AS, som er en del av italienske Novamont Group, produserer rundt 3500-4000 tonn avfallsposer og -sekker i året, og har ifølge Rotnes kontorer/avdelinger over hele Europa og i USA. Likevel er det fremdeles stort potensial for produktene, sier han.

– Disse posene koster jo to-tre ganger mer å produsere enn vanlige plastposer, fordi råvarene er dyrere. Alle liker jo å snakke om miljø, men til syvende og sist handler det som oftest om pris. Så vi håper enda flere kommuner og andre vil investere litt ekstra i miljøet.

– NORSK EIERSKAP TELLER

Blant de mer enn 3000 utstillerne på IFAT var det også et titalls norske. Vi var innom de fleste. En av dem var selskapet Cambi Group AS, som spesialiserte seg på å forvandle avløpsslam og organisk avfall til fornybare ressurser som biogass og gjødselprodukter. Selskapet, som har hovedkontor i Asker, er verdensledende innen såkalt termisk hydrolyse (THP), som bryter ned organiske materialer ved hjelp av høy temperatur og trykk.

Cambi Group har en omsetning på ca. 1 mrd. kroner og har totalt rundt 160 ansatte. Da vi er innom standen deres, er det kunder og andre interesserte fra flere ulike land til stede. En gruppe indere sitter rundt et bord sammen med gründer og majoritetseier Per Lillebø.

– Vi har hele verden som marked, sier Harald Kleiven, som er Sales Director for Emerging Markets i Cambi Group. Han blir tydelig engasjert når vi kommer inn på temaet om norsk eierskap.

– Vi er faktisk både kreative og dyktige til å finne opp ting i Norge. Men vi må gjøre noe med ambisjonsnivået vårt, for i Norge har man en lei tendens til å selge seg ut til utenlandske eiere så fort man får nok penger til å kjøpe seg en ny hytte. Slik bør vi ikke holde på. Hva skal vi leve av når oljen og gassen fases ut? Norsk eierskap betyr noe, slår han fast.

Harald Kleiven, Janna Kollbach og Ole Petter Skottun Andersen i Cambi Group AS.

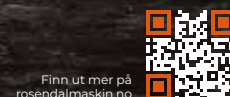
Er du klar for en neste generasjon 9-serie

▣ Smartere maskiner ▣ Tryggere anleggsplasser ▣ Bedre resultater

De helt nye Develon beltegraverne definerer produktivitet, sikkerhet, førerkomfort og allsidighet på nytt med banebrytende design og smart teknologi.

DEVELON

Powered by Innovation

Finn ut mer på
rosendalmaskin.no

NORDISK STORKONERN INNEN AVFALLSHÅNDTERING OG GJENVINNING

En av de større norske utstillerne på IFAT var NG Nordic, et ledende nordisk konsern innen avfallshåndtering, gjenvinning og sirkulære løsninger. Konsernet så dagens lys våren 2025, da norske NG Group og finske Fortum Recycling & Waste ble slått sammen til én felles merkevare og organisasjon.

NG Nordic har røtter helt tilbake til 1926, da det hele begynte som en liten skraphandel i Oslo.

– I dag har selskapet fremdeles hovedkontor i Oslo, men konsernet har nå 3400 ansatte, ca. 90 anlegg og lokasjoner, virksomhet i Norge, Sverige, Finland og Danmark, samt aktivitet i blant annet Polen og Storbritannia. Men vi er stadig på utkikk etter flere kunder, og det er litt av grunnen til at vi er her på IFAT, forteller Anna Kulmala i NG Group.

– Selskapet, som er eiet av investeringselskapet Summa Equity, har en omsetning på 1,3 milliarder euro og håndterer årlig om lag 4,4 millioner tonn avfall.

Anna Kulmala i NG Group.

STRØMLINJEFORMER SØPPELHÅNDTERING MED SENSORER

Et annet norsk innslag på IFAT var teknologiselskapet REEN AS.

– Vi produserer sensorer som måler nivået i containere. Den estimerer også når containeren vil bli full, basert på hvor ofte og hvor mye den fylles på. Dermed kan vi også lage en tilpasset kjørerute basert på den informasjonen, forteller Ståle Roness i REEN.

– Ved hjelp av dette kan kunden redusere tømningen og kjøringen med mellom 20 og 50 prosent. Det betyr store besparelser både for miljøet og økonomien. Det er jo veldig mye tomkjøring i bransjen, så mer effektiv bruk av bilparken er på en måte det egentlige sluttproduktet vårt.

REEN, som ble grunnlagt i 2019, har hovedkontor i Larvik og kontorer i Sverige, Finland og Storbritannia.

– Vi har ca. 55 ansatte totalt, hvorav 40 i Norge. Vi har hele Europa som marked, men vårt primære marked er Norden. Vi er størst i Norge i vårt segment og nesten også i Sverige, etter at vi kjøpte opp vår største konkurrent der, Bintel. Vi er leverandør til 70 prosent av det kommunale markedet i Norge, men vi har også mange private kunder, som Franzefoss og Retura, sier Roness.

REEN, her representert ved Ståle Roness, produserer sensorer som måler avfallsnivået i containere.

NYE AVFALLSLØSNINGER FRA TRØNDELAG

Daglig leder i Namdal Ressurs, Rolf Ovesen, viser hvordan man ved hjelp av en brikke får tilgang til denne avfallsbeholderen, som skal leveres til Bucuresti.

så å si over hele Europa, ifølge Ovesen. Han forteller at de har utviklet sin egen serie med digitale produkter og systemer for avfalls- og gjenvinningsmarkedet, som heter NR Connect. Det innebærer blant annet et adgangskontrollsystem, for å styre tilgang til og sikre kontroll over bruken av avfallsbeholdere og containere. Betalingsløsninger kan også implementeres.

Til stede på IFAT var også Namdal Ressurs, en av Norges ledende totalleverandører av utstyr og teknologi til avfalls- og gjenvinningsbransjen.

– Vi er den største leverandøren i Norge av utstyr for innsamling av avfall i Norge. Spesielt store er vi på nedgravde oppsamlingsenheter for avfall, forteller daglig leder Rolf Ovesen.

Selskapet har ca. 40 ansatte og hovedkontoret ligger i Namsos, men kundebasen er

Det var ikke bare maskiner, betong og asfalt på IFAT. Grønne arealer med servering på tysk vis falt i smak hos mange.

DOPPSTADT MED FLERE NYHETER

Den tyske produsenten Doppstadt har utviklet et strategisk program de har kalt «Doppstadt 2030». Programmet skal gi løsninger på de økende kravene i den sirkulære økonomien. På messen viste de frem flere nyheter, både digitale og mekaniske.

Med de nye modellene DG 4 og DG 6 introduserer Doppstadt neste generasjon høyhastighetskverner. Modellene er en videreutvikling av den velprøvde AK-serien. Blant nyhetene på DG-modellene er et optimalisert åpent innmatingssystem og en forbedret materulle. Dette skal øke kapasiteten betydelig, særlig ved behandling av tre og grøntavfall.

– Maskinen vi viser frem på messen er den første i den nye DG-serien. Vi har hatt fem maskiner på test hos kunder rundt om i Europa, og vi skal være klare med levering i løpet av første kvartal neste år, sier Markus Möller, nordisk salgssjef hos OP System.

Doppstadts bærekraft-strategi gjenspeiles også i nye drivsystemer. Den høytytende kvernen Inventhor 6.2 ble vist frem i en ny elektrisk versjon med batteripakke, som muliggjør fullelektrisk drift og forflytning.

– Inventhor 6.2 er en mobil helelektrisk saktegående kvern. Den har en innebygget batteripakke som gjør at man kan koble maskinen av strømmettet og flytte den rundt på anlegget. Batteripakken gir 45 minutters driftstid, sier Möller.

DG 4 er en helt ny høyhastighetskvern som er utstyrt med en Caterpillar-motor som yter 430 hk. Effekten i den større modellen DG 6 er 580 hk.

Markus Möller (t.h.), nordisk salgssjef hos OP System, fikk besøk av representanter fra Franzefoss Gjenvinning. Fra venstre: Knut Otto Holstad, Thor Michael Vardebakken og produksjonssjef Harald Åsheim.

Inventhor 6.2 er en mobil helelektrisk saktegående kvern.

EKSPERTER PÅ MAGNETER

Siden 1980 har vi produsert kraftige metallseparatorer og løftemagneter for tøffe miljøer. Vi er de eneste i Norden som tilbyr både reparasjoner og service av magneter.

elmemagnets.com
info@elmemagnets.com
Tel: +46 476-150 05

ÄLMHULTS EL-MEK AB

Volvo EWR 150 Electric ble vist frem på demofeltet.

ENDELIG KLAR FOR MARKEDET

Volvos batteridrevne hjulgraver EWR 150 Electric ble vist frem for publikum under Volvo Days i Eskilstuna for to år siden. Siden den gang har det vært relativt stille rundt modellen, men nå er den klar for markedet, og hadde premierevisning på messa.

Hjulgraveren kan nå bestilles i enkelte markeder som blant annet Norge og Sverige. I første omgang som utleiemaskin, men i 2027 skal den i salg til kunder, sier Peter Bauer, segmentleder ved Volvofabrikken i Konz i Tyskland. Han forklarer at den elektriske modellen har samme dimensjoner og ytelser som dieselmodellen, og den kan styres med samme tilleggsvalg som dieselen. Batteriet er på 270 kWh og takket være god regenerering og tre elektriske motorer som driver hver sin hydraulikkpumpe, skal driftstiden være mellom åtte til tolv timer. «Hjemmelading» med en kurs på 32 Amp tar 12 til 14 timer, men den kan også hurtiglades på vanlige CC2-ladere med inntil 150 kW.

EWR 150 Electric har selvfølgelig fått den nye F-serie-førerhytta og rattet har hurtigkobling som gjør at det enkelt kan monteres av og på.

Peter Bauer, segmentleder ved Volvofabrikken i Konz i Tyskland, gledet seg over å vise frem den nye batterielektriske hjulgraveren. Volvo stilte også med to elektriske hjullastere på messa, L90 Electric og L25 Electric.

NORSK SENSOR HINDRER BRANN

Tredje norske selskap med stand på «Start up»-området var Litech AS. Selskapet ble etablert for om lag fire år siden og har utviklet en ny sensorteknologi som kan bli et viktig verktøy for avfalls- og gjenvinningsbransjen.

Løsningen er utviklet for å oppdage farlige metallobjekter, særlig feilsorterte litiumbatterier og lystgassbeholdere, før de skaper brann eller eksplosjon i avfallsanlegg.

Sensoren monteres under transportbånd og analyserer avfallet mens det er i bevegelse. Teknologien bygger på såkalt magnetisk induksjonsspektroskopi (MIS), der sensoren sender ut elektromagnetiske signaler med ulike frekvenser. Når metallobjekter passerer over sensoren, påvirkes signalene ulikt avhengig av materialets ledningsevne, magnetiske egenskaper og sammensetning. Resultatet er et slags elektromagnetisk fingeravtrykk. Ved hjelp av maskinlæring analyseres disse dataene i sanntid, slik at systemet kan skille mellom ulike metalltyper og identifisere objekter som representerer en risiko.

Der tradisjonelle metalldetektorer kun registrerer at metall er til stede, kan Litechs løsning i praksis avgjøre hva slags metallobjekt som befinner seg på båndet.

Det gir operatørene mulighet til å gripe inn før farlige objekter når knuseverk eller forbrenningsanlegg.

Børge Strand-Bergersen, teknisk direktør hos Litech AS.

Teleskoptrucken 360 G har blant annet fått ny hev-/senkbar-hytte.

MYE NYTT HOS SENNEBOGEN

Kim Thoresen, salgssjef riving, gjenvinning og Sennebogen hos Volvo Maskin, trives godt i den nye førerstolen med både kjøling og varme.

Tyske Sennebogen presenterte flere nyheter på standen. Kim Thoresen, salgssjef riving, gjenvinning og Sennebogen hos Volvo Maskin, og Marinus Jan Seldernrijk, produktspecialist Sennebogen hos Volvo Maskin, tok oss gjennom de største nyhetene.

Det var premierevisning av Sennebogen 360 G. Teleskoptrucken i 6-tonnsklassen er utstyrt med motor som yter 123 kW, har 8,5 meter løftehøyde, leveres med spakstyring og ratt, hev-/senkbar hytte og den nye Mulit Cab-førerhytten.

– 360 G kan leveres med kun spakstyring for bruk på lukkede områder, men da er maks kjørehastighet nedjustert til 20 km/t. Vanlig makshastighet er 40 km/t. Den nye førerhytta er blant annet utstyrt med helt ny førerstol med både varme og kjøling, sier Thoresen.

Sennebogen har også lansert G-modellen i en mindre versjon – 340 G som er i 4-tonnsklassen. Den har motor som yter 100 kW og har 7,7 meter løftehøyde.

Sennebogen 824 G kan nå leveres med batteridrift og forskjellige batteripakker.

– Den kan leveres med totalt fire batterier, hvor hvert batteri gir mellom 1,5 til 2,5 timers driftstid. Vi er litt moderate og sier at den har opp til åtte timers effektiv arbeidstid med fire batterier, sier Thoresen.

Når 824 G styres med alle batteriene blir det fjerde batteriet plassert i en batterikasse oppe på motordekslet. Utstyrt med fra ett til tre batterier er disse plassert innvendig i overvogna. Antall batterier tilpasses kundens behov.

– Hvis kunden bestiller maskinen med ett til tre batterier og finner ut at det er behov for mer batterikapasitet, kan vi legge til flere i etterkant, sier Thoresen.

Om maskinen skal jobbe på samme sted over lengre tid kan den kobles til strømmettet via kabel og samtidig lade batteriene. Ladingen foregår via kurs på 125 Amp og 400 volt.

Ny software
Sencon 3 er Sennebogens nye kontrollsystem som ifølge Seldernrijk er intuitivt, har veldig godt brukergrensesnitt og norsk tekst. Via den store skjermen kan inntil ti forskjellige brukere/sjåfører legge inn sine foretrukne joystick- og knapp-funksjoner.

– Med Sencon 3 kan maskinen fjerndiagnostiseres fra et servicepunkt og lese av eventuelle feil. Noe som gjør at riktige deler blir bestilt før en reparasjon starter. Dette reduserer nedetiden, sier Seldernrijk, da han tar oss gjennom de forskjellige funksjonene som kan gjøres via den store skjermen.

Sencon 3 er Sennebogens nye intuitive kontrollsystem og som har norsk meny.

Sandsilo/strøsingel

Bestill NÅ for levering i vinter!

Våre sandsiloer har ståltak med grabbefeste som standard og er klargjort for montering av varmeelementer.

Kommer i 5m³ og 8m³, og stativene kan leveres i ulike høyder (1,5m, 2,0m og 3,0m).

info@euroteknikk.no • tlf. 400 06 130

www.euroteknikk.no

Optimaliser bedriften med maskin- og utstyrsporing fra ABAX

Først som 40-åring fikk Espen Høidal ADHD-diagnosen. – Vissheten om diagnosen er hjelp i seg selv, sier han.

Espen Høidal har bygget opp Møre Miljøsanering – en av Sunnmøres største rive- og gjenvinningsbedrifter. Men bak vekst, maskiner og millionomsetning skjuler det seg en historie om uro, diagnoser og sammenbrudd. Nå står han fram, for han tror mange andre i bransjen kan kjenne seg igjen.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Vi møter den blide bedriftslederen utenfor Ålesund en strålende flott maidag, og han tar oss med på en fin sightseeingtur rundt omkring i distriktet. Han viser oss blant annet Alnes fyr ytterst mot havet på Godøya, hvor Møre Miljøsanering har utført asbestsanering, og et riveprosjekt firmaet nettopp har fått på Vigra

lufthavn. Vi får også bli med hjem på den idylliske familiegården hans i Sykkylven.

Ramlet av lasset på skolen

Espen Høidal (43) er opprinnelig fra Volda, men familien flyttet til Sykkylven da han begynte på skolen. Han har alltid vært full av energi, med et hode fullt av tanker som løper i alle retninger. Som barn fikk han stempel som «urokråke», «maur i rumpa» og «hyper» og han slet med å konsentrere seg på skolen.

– Jeg var aldri noe flink på skolen. Passet liksom ikke inn. På barneskolen var jeg veldig urolig, men vi var bare ni elever i klassen, så det var ikke så mye rom for å være rampete. Dessuten hadde jeg jo respekt for lærerne. Men på ungdomsskolen, da vi var 30 elever i klassen, var det lettere å gjemme seg vekk, og da ramlet jeg fullstendig av lasset. Jeg følte meg helt ubrukelig, forteller han.

– Etter hvert fikk jeg et spesialopplegg, hvor jeg ofte måtte ut av klasserommet og ha undervisning med en egen lærer, uten at det hjalp meg noe særlig. Tvert imot tror jeg det at jeg i så ung alder ble tatt ut av fellesskapet, er grunnen til at jeg den dag i dag er ganske asosial. Jeg føler meg utrolig utilpass og blir stressa i sosiale settinger.

Møtte veggen – to ganger

På jobb, derimot, er Espen både trygg og selvsikker. Det han imidlertid har slitt med, er å begrense seg selv. Jobben har til tider tatt helt overhånd.

– Jeg har jo holdt på som en tulling, egentlig. Bare jobba og jobba og jobba. Man føler seg nesten uovervinnelig og tror man har full kontroll. Men det endte til slutt helt galt. Jeg våkna midt på natta og fikk et skikkelig angstanfall. Jeg så stjerner overalt og begynte å grine. Satte meg i badekaret og trodde jeg skulle drukne. Det var helt krise, forteller han åpenhertig.

– Men det gikk jo over, så jeg kjørte på igjen som vanlig. Ett års tid senere fikk jeg fullstendig sammenbrudd. Det endte med at jeg lå på sofaen i fosterstilling i to måneder. Bare jeg skulle gå ut for å hente posten, spydde jeg flere ganger. Det var helt forferdelig. Jeg gikk ned mange kilo. Jeg var sykemeldt en periode, men jobba en god del likevel. Man kan jo ikke bare logge av når man har dette ansvaret, sier han.

– Det var jeg som måtte justeres

Konsentrasjonsvansker og lese- og skrivevansker var begreper Espen måtte forholde seg til fra tidlig skolealder. Men først som 40-åring fikk han diagnosen ADHD. Det kom sent, men forklarte mye.

– For meg var det en lettelse å få diagnosen. Det

ga meg mange svar. Jeg har på en måte alltid tenkt at det var de fleste andre det var noe rart eller feil med, men så viste det seg at det var jeg som måtte justeres og tilpasse meg litt, sier han med et smil.

– Jeg har tatt et ADHD-kurs, men du kan tenke deg selv; et klasserom fullt av hyperaktive deltakere! Det ble bare tull og kaos, og jeg lærte ingenting. Så fikk jeg ADHD-medisiner som skulle roe meg ned, men de gjorde det bare verre. Jeg fikk da beskjed av legen om å doble dosen, men det ville jeg ikke. I stedet heiv jeg medisinen i søpla, og forsøker nå heller å ta mer hensyn til at jeg har ADHD. Vissheten om diagnosen er hjelp i seg selv.

ADHD – som en bil med voldsomt stor motor

Espen er ikke i tvil om at ADHD også har gitt ham mye.

– Det er jo på mange måter en superkraft! Jeg hadde nok aldri klart alt jeg har gjort, og kommet dit jeg er i dag, uten ADHD. Samtidig kan det være litt skum-

«Det er jo på mange måter en superkraft! Jeg hadde nok aldri klart alt jeg har gjort, og kommet dit jeg er i dag, uten ADHD.»

Espen Høidal, daglig leder i Møre Miljøsanering

melt. Det er som å ha en bil med voldsomt stor motor. Hvis man lærer å beherske den kraften, så er det et fantastisk verktøy. Men hvis man ikke har kontroll, kan det gå til helvete, sier han, uten å legge skjul på at han snakker av erfaring.

MEF-skolens lederprogram skulle vise seg å bli vendepunktet for Espen. – Jeg har fått mye mer ro og blitt tryggere på meg selv, sier han.

I Møre Miljøsanering er det fire av fjorten ansatte som har ADHD, ifølge Espen. Her er tre av dem, fra venstre: Svein Erik Dahle, Espen Høidal og Fred Drabløs.

– Man vil så mye, og engasjerer seg så lett i mange ting, og da ender det ofte opp med at man tar på seg altfor mye jobb. Vi med ADHD har gjerne også dårlig impulskontroll. Mange har en tendens til å kjøpe alt mulig, og noen får økonomiske problemer. Selv er jeg dessuten svært tidsoptimistisk. Har jeg fem minutter til overs, så begynner jeg gjerne på noe som tar tjue minutter. Det er heller ingen fordel når jeg skal regne anbud, for jeg tror ting vil gå raskere enn det gjør, og så kan jeg lett regne for lavt.

– Fibromyalgi er bremsen jeg trengte

I tillegg til ADHD har Espen slitt med fibromyalgi i mange år. Han mener det er en sammenheng.

– Jeg tror jeg har fått fibromyalgi fordi jeg har belasta kroppen for mye over tid. Jeg har jo drevet rovdrift på meg selv, sier han.

– Plagene begynte da jeg var rundt 25 år gammel. Det verker i hele kroppen, i alle ledd. Tidligere, da jeg jobbet mye mer fysisk, måtte jeg legge meg klokka sju hver kveld, kombinert med at jeg måtte ta mye smertestillende, for at det skulle fungere. I dag er det litt bedre, for jeg tar jeg meg ikke like mye ut lenger.

– Samtidig er det også noe positivt med fibromyalgien, for den har jo fungert som en brems. Hadde det ikke vært for den, hadde jeg sikkert gitt full gass til jeg stupte, sier Espen og smiler forsiktig.

– Tror det er mange av oss

Grunnen til at Espen ønsker å stå fram med sin

historie, er at han er overbevist om at mange andre i bransjen har tilsvarende utfordringer.

– Jeg tror det er ganske mange av oss. Bare her i bedriften er det vel fire av fjorten, inkludert meg selv, som har ADHD. Bransjen passer på en måte for oss, som gir gass og sier ja til det meste, men vi er nok ikke alltid så flinke til å vite hvordan vi skal takle det. Vi må bli flinkere til å regulere oss selv, så vi ikke sliter oss helt ut, sier Espen.

På sightseeing-runden vår kjører vi innom Viking Gjenvinning på Godøya. Selskapet har på relativt få år blitt en betydelig aktør innen innsamling, mottak og hugging av kasserte båter. Daglig leder Geir Istad kjenner seg godt igjen i Espens utfordringer.

– Jeg har ikke blitt utreda, men det hadde vært bortkasta tid. For at jeg har ADHD, er bombesikkert, sier han og ler.

– Jeg er 62 år og jobber sju dager i uka. Aldri verden om jeg hadde klart å holde på sånn uten ADHD. Det er nok mange i bransjen med ulike diagnoser. Men de aller fleste er utrolig arbeidsomme og løsningsorienterte. Det er aldri noe klaging og man får aldri et «nei». Men det er klart; vi tar oss helt ut til tider.

– MEFs lederprogram traff spikeren på hodet

Det virkelige vendepunktet for Espen, var da han begynte på MEF-skolens lederprogram i fjor høst.

– Jeg har tatt vanvittig mye skoler og kurs opp gjennom årene, men dette traff virkelig spikeren på hodet. Jeg har fått mye mer ro og blitt tryggere på meg

– Jeg er 62 år og jobber sju dager i uka. Aldri verden om jeg hadde klart å holde på sånn uten ADHD, sier Geir Istad (t.v.), daglig leder i Viking Gjenvinning.

selv. Det siste året har vært fryktelig hektisk, og uten det jeg har lært av Marianne Telle, som er ansvarlig for lederprogrammet, hadde det blitt fryktelig vanskelig. Hun er veldig flink til å se oss deltakere og hun er veldig ærlig med tilbakemeldinger og utfordrer oss, sier han.

– Før skulle jeg ha kontroll på alt, og det gikk for så vidt fint da vi var fem ansatte, men nå har vi blitt såpass store at det ikke fungerer lenger. Jeg har blitt flinkere til å delegere og gi andre personer sjansen. Og det er helt greit at andre gjør feil, eller at det tar lengre tid enn om jeg hadde gjort det selv.

Eget bransjeforum for ADHD?

Espen opplever selv at det er stor hjelp å snakke med andre som har ADHD. Nå etterlyser han et forum i bransjen – for eksempel i MEF.

– Det føles så godt å snakke med andre som har tilsvarende utfordringer. Da føler man seg ikke så alene

og ensom, og man får fylt opp batteriet litt igjen. En plattform for å kunne luften ut frustrasjon og erfaringer hadde vært fint. Det er så lite som skal til, og det hjelper så mye, sier Espen.

Han forteller at han etter MEFs lederprogram har tatt grep for å få en bedre hverdag.

– Jeg har blitt strengere med meg selv og bevisst på at jeg ikke skal jobbe døgnet rundt, og heller ikke noe særlig i helgene. Jeg måtte jobbe knallhardt med

**Born to transform.
Built to last.**

En tiltrotator gjør gravemaskinen din til en ekte redskapsbærer. Få bedre rekkevidde på trange steder, reduser forflytningene og jobb raskere, tryggere og mer effektivt – spesielt når du arbeider med et komplett Rototilt®-system.

Les mer på [rototilt.com](https://www.rototilt.com).

rototilt.com

 ROTOTILT.

«Det er nok mange i bransjen med ulike diagnoser. Men de aller fleste er utrolig arbeidsomme og løsningsorienterte.»

Geir Istad, daglig leder i Viking Gjenvinning

Espen Høidal (43) er opprinnelig fra Volda, men familien flyttet til Sykkylven da han begynte på skolen. Her er han hjemme på familiegården.

meg selv for å få det til, sier han.

– Likevel vet jeg ikke om jeg noen gang kommer meg ordentlig ovenpå igjen, etter å ha møtt veggen. Jeg var nok mer sprudlende før. Kanskje har jeg blitt litt mer reservert, fordi kroppen ikke vil havne i en sånn situasjon igjen.

Må lære å leve med det

Det vanskeligste å snakke om kommer til slutt.

– Det går jo utover de nærmeste når man kjører

seg selv så hardt som jeg gjorde. Det var nok litt av grunnen til at det endte med samlivsbrudd også. Jeg brukte opp all energi på jobb og var stort sett utslitt på kvelder og helger. Jeg har forferdelig dårlig samvittighet for det. Med ADHD er det kanskje litt lettere å gi opp også. Det er nok et typisk ADHD-symptom ikke å stå løpet ut, men stoppe på 80 prosent, sier han alvorlig.

– I dag er jeg mye mer bevisst på å gi maks av tida mi til barna når jeg har dem. Nå har jeg mye mer energi, og jeg spiller fotball og fisker med barna. Men det har tatt 17 år å komme dit.

Espen er klar på at ADHD ikke er noe man blir kvitt. Man må bare lære seg å leve med det.

– For ikke lenge siden skulle jeg være linjedommer da datteren min spilte fotballkamp. Det gikk greit lenge, helt til jeg plutselig så en ørn oppe i fjellsida. Da mista jeg fullstendig fokus og glemte både ball og linjer, ler han. ●

torpmaskin.no33 06 19 10post@torpmaskin.no

Ta kontakt for et godt tilbud

Western dumperhengere

Western har et bred utvalg av tilhengere av høy kvalitet. Modellene er godt utstyrt, og har mange detaljer som gjør Western til et godt valg ved kjøp av tilhenger.

Ta kontakt for et godt tilbud

- Fjæring på aksler og drag(DLH)
- Hydrauliske eller luft bremses
- Hydraulisk baklem
- Spreaderlem, sidehengslet på LD
- Parkeringsbrems
- Bremses på begge aksler
- Belysning i LED –alle lys

ÅPNINGSTILBUD ØSTLAND

Landsdekkende verkstedkjede som tilbyr service og reparasjon av personbiler, bobiler, lastebiler samt landbruks- og anleggsmaskiner.

TILBUDET GJELDER I HELE SOMMER til 31. august.

NORGES MEST
SOLGTE PIGGHAMMER

PIGG HAMMER EDDIE

- Eddie EDT – kjent kvalitet i Norge, klar for rask levering
- Kraftig ytelse med lavt støynivå og høy slagkraft
- Robust design med lavt vedlikehold
- Passer maskinvekt 1,2 – 60 tonn
- 2 års garanti

SPAR
15%

BELTER NWP

NÅ
20%
RABATT!

SKUFFER MITO

NÅ
20%
RABATT!

TANN SYSTEM MTG

NÅ
20%
RABATT!

Er vi forberedt på en vannforsyningskrise?

Sikkerhet og beredskap i VA-sektoren var tema på årets Vann & Miljø-konferanse, som ble arrangert i Tønsberg i slutten av april. Det er grunn til å være en smule bekymret for vår felles vannforsyning med tanke på det usikre verdensbildet.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Dag Røhjell, politioverbetjent hos Politiets sikkerhetstjeneste (PST), fortalte om trusselen fra fremmede makter, som Russland, Kina og Iran og da spesielt i forbindelse med vannforsyning.

– Vi er jo vant til å bare skru på krana, og så kommer

det vann, ikke sant? Og det samme med strøm; det er bare å slå på bryteren. Det som skjer i Ukraina viser at dette er ting som må beskyttes, forvaltes og vernes om, sa han til de rundt 400 deltakerne i salen.

– Vann er ikke bare noe vi bruker for å leske strupen; det brukes blant annet også til kjøling. Mange bedrifter er avhengig av en stabil og trygg vanntilførsel for å kunne produsere. Vann er definert som en grunnleggende nasjonal funksjon.

– Har vært for åpne

Røhjell viste til en sabotasjeaksjon i april i fjor, da det PST mener var russiske hackere tok styring over et damanlegg i Bremanger i Vestland.

– Rundt 5000 liter vann ble ukontrollert sluppet løs. Det ble ingen fysisk skade på personer, heldigvis. Men det viser potensialet. Kan de gjøre det der, så kan de muligens også gjøre det på større anlegg og kanskje på flere ting samtidig. Så det var nok en liten vekker når det gjelder å tenke sårbarheter, sa han.

– Vi har nok vært litt for åpne i Norge, generelt sett. Jeg tror det kom en ganske markant endring på det i 2014 ved annekasjonen av Krim i Ukraina, og en ekstra oppvåkning i februar 2022, hvor vi

Dag Røhjell, politioverbetjent i PST, mente at vi nok har vært litt for åpne og naive i Norge, når det gjelder sårbarheter på vår infrastruktur, men at Russlands inntog i Ukraina har gitt oss en oppvåkning.

har måttet begynne å tenke på at det ikke er alle som vil oss vel.

Spionmaskiner

Carl Christian Fon, maskinentreprenørgründer og hovedstyremedlem i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), holdt et innlegg som nok var litt oppsiktsvekkende for enkelte i salen. Han beskrev nemlig hvor lett det er for fremmede makter å overvåke norske anleggsplasser ved hjelp av maskiner og utstyr.

– Kan en anleggsmaskin eller gravemaskin være en spionmaskin? Ja, det kan den! slo han fast.

– Moderne maskiner er koblet til nettet, og kan i prinsippet både hackes og brukes til spionasje og terror. De har GPS-er, kameraer, robotikk, automatikk, mikrofoner og sensorer, som samler inn enorme mengder data. Enkelte av de kinesiske maskinene kan ha 11 til 13 kameraer montert, så det er utrolig hva de kan få med seg. Og anleggsmaskiner brukes jo til å bygge og vedlikeholde grunnleggende nasjonale funksjoner og tjenester som er avgjørende for nasjonal sikkerhet.

– Dette gjelder ikke bare kinesiske maskiner. Vest-

lige maskiner kan også ha kinesiske komponenter innebygd i seg, og alle maskiner kan i prinsippet hackes, sa Fon.

– Vi er veldig sårbare

– Er vi rustet for en krise eller nødssituasjon? spurte Carl C. Fon den fullsatte salen, før han selv svarte:

– Jeg tror dessverre ikke det! Mye av vår infrastruktur er veldig lett å lamme. Vi har alle kummene som er lett tilgjengelig og enkle å åpne, og vannledninger som ligger synlige i flere elvekryssinger, henger på broer og så videre. Det samme gjelder kommunikasjonskabler. Og hovedstrømledningene våre går jo i lufta, lett synlige og er enkle å ramme. I tillegg er det jo sånn at miljøprofilen vår ikke hensyntar kriser. Når alt snart skal gå på strøm, er vi fryktelig sårbare, sa Fon.

– Når det gjelder diesel, har vi nå kun ett raffineri i Norge, etter at to har blitt lagt ned de senere årene. I tillegg har Norge drivstofflager for kun 20 dager, mens Sverige og Finland har for 90 dager. Så jeg tror rett og slett at vi er veldig sårbare hvis noe skulle skje. Vi ser jo nå hva som skjer rundt omkring i verden. Og dette kan skje fortere enn vi aner.

Carl Christian Fon fortalte den fullsatte salen hvor lett det er for fremmede makter å overvåke norske anleggsplasser ved hjelp av anleggsmaskiner og utstyr.

Det var også en paneldebatt på Vann & Miljø-konferansen, ledet av Fredrik Solvang, hvor Carl Christian Fon og Dag Røhjell var blant deltakerne.

Det var til slutt Chris Andre Eriksen Hotvedt og Alexander Kongshaug fra H. K. Sandnes AS (i midten) som stakk av med seieren i VM i el-muffesveising. De to andre finalelagene besto av Elias Dahlskås Elsetrøpping og Niklas Trosthoel fra Viken Grunnarbeid AS (til venstre) og Fredrik Holt Gustavsen og Sebastian Bekkevold fra Echoldt AS (til høyre). Helt til høyre er den engasjerende konkurranselederen Roar Tiden, fra AVK Norge AS.

Vant tur til Formel 1 i England

Innslaget med størst underholdningsverdi på Vann & Miljø 2026, var definitivt VM i el-muffesveising. Stemningen var høy i salen da de tre finalelagene konkurrerte.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

Arrangørene hadde kommet på den fiffige ideen å arrangere en el-muffesveisekonkurranse, og ved å bruke forbokstavene til selve konferansen ble det altså VM i el-muffesveising (selv om alle lagene var norske).

Seks lag, med to deltakere hver, stilte i den spennende konkurransen. Alle deltakerne er lærlinger i anleggsrørleggerfaget, og samtlige av dem blir fulgt opp under utdannelsen av Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB).

Etter en spennende kvalifikasjonsrunde, ble tre lag klare for finalen, som skulle foregå foran en fullsatt sal som avslutning på konferansens første dag.

Finalelagene var Chris Andre Eriksen Hotvedt og Alexander Kongshaug fra H. K. Sandnes AS, Fredrik Holt Gustavsen og Sebastian Bekkevold fra Echoldt AS og Elias Dahlskås Elsetrøpping og Niklas Trosthoel fra Viken Grunnarbeid AS.

Og det var en imponerende finale! Med høy musikk,

Vi sender samme dag!

33 33 11 33 ems@ems.no
www.ems.no

Pumper til rett pris og rett tid.

Konkurransen var spennende og jevn, selv om det ikke var så lett for publikum å bedømme prestasjonen. Det hadde derimot Tommy Ditlefsen fra OKAB (bak til høyre) full kontroll på, som en av dommerne i konkurransen.

England. Og, ikke minst, billetter til Formel 1-race på den ikoniske Silverstone Circuit i Northamptonshire! I tillegg får sølvvinnerne reise til AVK-fabrikken i Danmark, mens bronsevinnerne får besøke Pipelife-fabrikken i Bamble.

Benny Engelstad, daglig leder i OKAB Buskerud, Vestfold og Telemark, var begeistret for konkurransen.

– Den er et ledd i markedsføringen av anleggsbransjen generelt og anleggsrørleggerfaget spesielt. Dette faget kommer til å være viktig i tida framover, for å opprettholde kvalitet og hindre lekkasjer på ledningsnettet, sier han.

– Rent vann er essensielt for samfunnet, og riktig opplæring gir god kvalitet og lengst mulig levetid på anleggene. Vi gratulerer vinnerne og de andre deltakerne i konkurransen! ●

pyroeffekter og en svært engasjert konkurranseleder (Roar Tidemansen fra AVK Norge), var stemningen i salen stor da de tre lagene el-muffesveiset som best de kunne. For oss utenforstående var det ikke lett å skille de ulike sveisearbeidene fra hverandre, men dommerne kunne med brask og bram meddele at det til slutt var laget fra H. K. Sandnes AS som stakk av med seieren.

Hovedpremien er en tur til fabrikken Fusion Group (produsent av rørdeler og utstyr for plastsveising) i

Kurset som reduserer feil og kostnader

KLAR FOR ET KOMPETANSE-LØFT?

Perfekt for norske forhold!

- ✓ Skreddersydde løsninger
- ✓ Smarte planløsninger og solid konstruksjon med lang levetid
- ✓ Godt isolert - 50 mm sandwichpaneler med galvaniserte stålplater

Wiks arbeidsbrakker

WIKS
tilhenger
nor

PRAKTISK KURS for kommuner i sluttkontroll av vannkum:

Basal Servicekontor tilbyr et praktisk og målrettet kurs for å sikre en feilfri vannkumleveranse, utviklet spesielt for kommuner og kommunalt ansatte som følger opp anlegg og utfører kontroll før overlevering.

- ✓ Reduser feil og kostnader
- ✓ Øk kvalitet og levetid på VA-anlegg
- ✓ Praktisk og faglig spesialkurs for kommuner

Kursinnhold

Sluttkontroll er avgjørende for driftssikkerhet og kvalitet. Dette kurset gir deltakerne praktisk og teoretisk kompetanse for å utføre grundig kontroll av vannkummer etter gjeldende standarder. Kurset gir deltakerne solid faglig forståelse kombinert med praktisk erfaring.

Les mer om
Aqua-Safe vannkum

Kurssted:
Hos lokal Basal bedrift

Kontakt:
aqs@basal.no

Varighet:
1 dag -
max 20 deltakere

Pris:
kr 35 000,-

Rekordleveranse til Rental Group

Rosendal Maskin starter i disse dager leveringen av sin største dumperavtale noensinne. Hele 39 Develon leddumpere skal leveres til Rental Group.

Tekst: Redaksjonen - anleggsmaskinen@mef.no

Avtalen med Rental Group, én av Nordens største aktører innen utleie av anleggsmaskiner, omfatter totalt 39 Develon leddumpere. Leveransen består av 13 stk. DA30 S3 og 26 stk. DA45 S3. Dette er trolig også Norges største levering av leddumpere i én kontrakt. Maskinene markerer også introduksjonen av Develons nye S3 førerhytte i denne produktserien, ifølge en melding fra maskinforhandleren.

– Vi er stolte over at Rental Group igjen velger Develon til sin utleiefåtte. Dette er maskiner som er godt tilpasset nordiske forhold og krevende anleggsarbeid, sier daglig leder i Rosendal Maskin, Tor Anders Høgås, og understreker betydningen av leveransen.

RG Edition

Alle maskinene leveres i en egen RG Edition, med stort fokus på sikkerhet og ergonomi. Dette inkluderer blant annet en toppstyrt førerstol fra BeGe med firepunkts setebelte, samt mulighet for sperre som hindrer velt ved tipping under krevende forhold.

Dumperen er også konstruert slik at bakrammen heller sju grader, noe som skal bidra til økt stabilitet ved tipping i utfordrende terreng.

I tillegg er maskinene utstyrt med fastfill for drivstoffpåfylling fra bakkeplan, Webasto, forsterket lastekasse og baklem. Dette skal gi økt levetid og driftssikkerhet i krevende anleggsdrift.

– Vi har svært gode erfaringer med Develon. Maskinene er sterke, går godt i terreng, er drivstoffeffektive og har lite ståtid, noe som er viktig for våre kunder, sier flåtedirektør Pål Brandvold i Rental Group.

RG har lang erfaring med Develon og har fra tidligere hele

Sikkerhet er viktig for RG og deres kunder. Her prøvesitter Pål Brandvold den toppstyrte førerstolen fra BeGe med firepunkts setebelte. (Foto: Rosendal Maskin)

55 stk. Develon-dumpere i flåten, herav 13 stk. DA30, 35 stk. DA45 og 7 stk. DA 45 4x4 RG har totalt 85 leddumpere fra 10 til 45 tonn.

Norskprodusert

Den nye S3 førerhytta er utviklet med fokus på førermiljø, sikt og komfort, som ifølge produsenten, gir en romslig og moderne arbeidsplass tilpasset lange arbeidsdager. Bedret ergonomi, 12" skjerm og holdebremser som standard, på både DA 30 og DA 45, er noen av forbedringene.

Develon leddumpere, tidligere kjent som Moxy, produseres fortsatt i Norge i Elnesvågen utenfor Molde. De er konstruert for norsk stein og norsk terreng, kanskje blant verdens mest krevende miljøer for en anleggsdumper, ifølge meldingen. ●

DEVELON TIL RENTAL GROUP

DA30 S3 har en effekt på 375 hk, 17,8 m³ kasse og en totalvekt på 51,5 tonn.

DA45 S3 har 500 hk, 26,1 m³ kasse og en totalvekt på 71,5 tonn.

Begge modellene er utviklet for høy fremkommelighet og effektiv transport i krevende terreng.

Selvnivellerende hydrogassdemping foran og frittvingende tandemboggi bak gjør at dumperen får best mulig bakkekontakt og stabilitet i terrenget. Dette bidrar også til redusert fare for velt så vel under kjøring som på tipp. Dumperne har et differensialsystem som gir optimal kraftfordeling både langsgående og sideveis slik at dumperen til enhver tid gir rett kraft til rett hjul.

Fra venstre: Kåre Rosendal, Pål Brandvold, Tor Anders Høgås, Anders Buer Nordli og Espen Paulseth. (Foto: Rosendal Maskin)

Godt samarbeid mellom produktsjef for Develon hos Rosendal Maskin Anders Buer Nordli (t.v.) og maskinteamet hos RG, her representert ved flåtedirektør hos RG Pål Brandvold. (Foto: Rosendal Maskin)

MDE Scorpion multigrab – Den mest allsidige multigrab på markedet

Scorpion multigrab

Det ultimate tilbehøret til din graver

- fjerning av stubber og stein
- Nydyrking
- Riving
- Sortering

MDE Koala trefeller – Den kraftigste trefelleren på markedet

1. Chassis og arm i Hardox 450
2. Trippel forsegling på sylindere
3. Utskiftbar kniv i Hardox 500
4. Smartgrip samlefunksjon
5. 55 grader tilt høyre/venstre

www.maskinteknikk.net
Tlf +47 91 77 33 12
Helgeland Maskinteknikk AS
8854 Austbø

Adm.dir. Peder Andersen i AMV er glad for å ha fått industrimotor fra Scania i sine frontgravere. Scantias utstrakte service-nett mener han vil bli viktig for deres kunder i tiden som kommer. (Foto: Norsk Scania)

Den første FL-70 graveren med Scania er snart leveringsklar og maskin nummer to med samme motor ligger noen uker bak i produksjonen. (Foto: Norsk Scania)

AMV med Scania-motorer

Andersen Mek. Verksted (AMV) skal bruke Scania industrimotorer i sine hybride tunnel-lastemaskiner i fremtiden.

Tekst: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

AMV startet utviklingen og produksjonen av sin hybride lastemaskin for bruk i tunnel i 2019, og året etter ble den første FL-70 maskinen levert til Skanska.

Maskinen, som veier 75 tonn, er en forgraver med en 4,5 kubikkmeter stor skuffe og som rommer opptil åtte tonn med steinmasser i hver syklus. Under gode forhold har en av kundene lastet 28 kubikkmeter store kasser med 45 tonn på rundt ett minutt, ifølge en melding fra Norsk Scania.

I tillegg til å laste ut sprengstein, kan den også brukes til fjellrensk i etterkant av salvene. Tunnelmaskinen har vært brukt i tunneler med T8,5-profil, men optimal effektivitet har man fått når tunnelen har hatt T9,5-profil eller større.

Maskinen har en dieselmotor som brukes til å forflytte den inne i tunnelen, mens det er en elektromotor som står for energien når maskinen gjør lasteoppgavene.

Byttet leverandør

AMV har bygd og levert 19 FL-70 hybrid forgravere med dieselmotor fra en annen leverandør. Da denne produsenten la ned produksjonen av denne motoren, måtte maskinen redesignes, og AMV søkte samarbeid med Scania om en ny motorløsning.

Motoren som AMV nå har montert i den første maskinen, og er i ferd med å settes inn i maskin nummer to, er Scantias 13-liters industrimotor DC13. AMV har valgt å bruke den minste versjonen i denne motorserien, og som har en effekt på 331 kW.

– Våre maskiner er de som driver helt i front på tunnelfrem-

driften. Det er disse maskinene som står for tunnelfremdriften. Derfor er oppetid utrolig viktig, sier Peder Andersen.

Godt samarbeid

Både Andersen og elektroingenør Torjus Aaland er veldig godt fornøyd med samarbeidet med Scania så langt. Både leveringstidene på motorer og den tekniske bistanden for å kunne implementere den har vært akkurat slik AMV ønsket seg.

For AMV falt valget på Scania som samarbeidspartner av flere grunner. For det første har Scania kort leveringstid på sine industrimotorer.

– For oss har det vært viktig med Scantias store servicenettverk som finnes over hele landet. Det, sammen med god tilgang på reservedeler, er viktig overfor våre kunder, sier Peder Andersen.

Hele maskinen bygges og sammenstilles i Flekkefjord. En del komponenter kjøpes fra andre produsenter, mens en stor andel av produseres fra bunnen lokalt i Flekkefjord.

Nye krav

– Det har kommet nye krav som sier at 90 prosent av utlastingen fra tunneler skal være elektrisk. Med denne maskinen er det mulig, samtidig som den har en dieselmotor som også kan brukes ved lasting hvis det skulle være utfordringer med strømtilførselen, sier Peder Andersen, som er femte generasjon daglig leder i sørlandsbedriften som ble etablert i 1860.

AMV har hovedkontor i Flekkefjord, og 220 av de 400 ansatte i konsernet jobber der. Konsernet leverer utstyr til anleggsbransjen innen tunnel og gruvedrift. De leverer utstyr i Skandinavia og det kinesiske markedet.

Norsk Scania leverte i 2025 839 industri- og marinemotorer til det norske markedet. Disse motorene brukes i båter, anleggsmaskiner, generatorer og nødstrømsanlegg. ●

Spennende skole-NM i anleggsgartnerfaget

Etter en jevn og svært spennende konkurranse, var det til slutt elevene fra Hvam vgs. i Akershus som stakk av med norgesmestertittelen.

Tekst: Redaksjonen – am@mef.no

Skole-NM i anleggsgartnerfaget er et samarbeid mellom World Skills, Vestfold fylkeskommune og Gjennestad videregående skole, som arrangerte selve konkurransen.

– Vi på Gjennestad liker å arrangere og trives med å ha gjester, så dette arrangementet har vi gledet oss til lenge, uttaler Kai A. Raundalen, kontaktlærer ved Gjennestad videregående skole og prosjektleder for skolemesterskapet.

De konkurrerende lagene i finalen var fra Øksnevad vgs., Kalnes vgs. Hvam vgs., Gjennestad vgs, samt to lag fra Lena-Valle vgs.

Tett og intenst

– Det var stor spenning blant både deltakerne og publikum, og konkurransen ble akkurat så tett og intens som vi hadde forventet, sier Raundalen.

– Lagene hadde litt ulik strategi, men det er virkelig fullt trøkk helt fra starten. Vi så raskt at lagene hadde gode planer på hvem som hadde hvilke oppgaver, og til å begynne med var det bare blikkontakt og dempet kommunikasjon som skulle til for å forstå hverandre.

Det ble en svært hektisk innsjutt på konkurransen, og dommerne brukte rikelig med tid og grundig finmåling for å kåre den verdige vinneren. ●

På seierspallen: Gull til Håkon Røstad Fletsten og Sara Marie Evje Breivik fra Hvam vgs., i Akershus; sølv til Emma Emilie Rønnevig Larsen og Amelia Zupranska fra Kalnes vgs. i Østfold; bronse til Felix de los Santos Høyland og Johannes Aarsvoll fra Øksnevad vgs. i Rogaland. (Foto: Njål Arve Melberg)

SLITESTÅLKOMPANIET AS

Leverer slitestål til nesten alle typer maskiner

Vil du ha lengre levetid?
Beskytt skuffer med utskiftbare deler.

Firmaet satser på kvalitetsstål av typen 500 brinell til konkurransedyktige priser

Slitestålkompagniet AS
Bølveien 71
2020 Skedsmokorset
Tlf: 63 80 93 00
Mob: 95 86 10 58

www.slitestalkompagniet.no

Profilstål Skjærestål Påboltstål Strips Kamp-profilstål

Segmenter mellom tennene

Sidebeskytter Påveisede vinkler Topp-plater Hardmetall-brikker Volvo-segmenter

Kompakte tannholdere Cat J-system Skjær og end bits dozere Ripper-tenner

– Vil ikke være bank for staten

Forskuttering av sykepenger er et sentralt punkt under årets tariffoppgjør. MEF vil ikke finne seg i at NAVs sommel med å betale ut sykepenger til arbeidstakere skal gå utover bedriftene.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

– Vi skjønner naturligvis at det er tungt og urimelig for arbeidstakere dersom de må gå og vente lenge på å få utbetalt sykepenger fra NAV. Men det kan jo ikke være sånn at fordi saksbehandlingen i NAV er for treg så skal problemet lempes over på bedriftene, sier Svend Ingvar Hoel Larsen. Han er forhandlingsleder for anleggsoverenskomsten på vegne av bedriftene i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

Forutsigbarhet

Sakens kjerne er denne: I dag dekker arbeidsgiver sykepengene de første 16 dagene en arbeidstaker er syk (arbeidsgiverperioden). Etter dette er det NAV som skal utbetale sykepengene. Problemet er bare at behandlingstiden der kan være opptil flere måneder,

noe som betyr at den sykemeldte risikerer å gå lang tid uten å få utbetalt lønn.

For å gi arbeidstaker forutsigbarhet ønsker nå fagbevegelsen at forskuttering av sykepenger fra arbeidsgiver blir en tariffestet rett for alle. Det betyr at arbeidsgiver må betale lønn under sykefravær, for så å kreve pengene refundert fra NAV i etterkant.

Fra vondt til verre

Partene i frontfagsoppgjøret ble nylig enige om at bedriftene må forskuttere sykepenger i opptil fire måneder. Svend Ingvar Hoel Larsen er tydelig på at dette ikke er veien å gå for maskinentreprenørene.

– I motsetning til i frontfaget er det i vår bransje veldig mange små og mellomstore bedrifter, med liten

Svend Ingvar Hoel Larsen er forhandlingsleder for anleggsoverenskomsten på vegne av MEF-bedriftene. Han er svært kritisk til kravet om forskuttering av sykepenger.

administrasjon. Mange har også begrenset likviditet etter flere år med økte kostnader, få jobber og små marginer. I tillegg blir det stadig mer byråkrati, som krever mye tid og ressurser. Og dette vil i tilfelle gjøre vondt til enda verre. Som forhandlingsleder på vegne av disse bedriftene kan jeg ikke sitte og se på at denne risikoen blir direkte overført til våre medlemmer, sier han.

– Dette er jo statens oppgave, og hvis systemet ikke fungerer godt nok, så kan da ikke løsningen være å skyve kostnader, risiko og mer administrasjon over på bedriftene, som kanskje allerede sliter i et tøft marked. Når bedriftene forskutterer, kan det ta lang tid før de får pengene tilbake. Det er med andre ord et rentefritt lån til staten. Vi skal jo ikke være bank for staten, slår Hoel Larsen fast. Han er for øvrig selv daglig leder for en maskinentreprenør med ca. 35 ansatte.

– Kan ikke gå med på dette

Hoel Larsen ser nå for seg tøffe forhandlinger frem mot sommeren.

– Rammen for lønnsoppgjøret i frontfaget ble satt til 4,4 prosent, noe som er veldig høyt for vår bransje,

som har slitt over tid. Anleggsoverenskomsten skal forhandles 19.–20. mai, og vi ser for oss meget krevende forhandlinger dersom vår motpart, Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF), står fast på kravet om forskuttering. Da kan det fort gå mot mekling og i verste fall brudd, og bransjen kan ende opp i streik. Vi kan rett og slett ikke gå med på dette kravet, slår han fast.

– I og med at frontfagene ga etter, forventes det kanskje at vi skal gjøre det samme. Men vi har ikke hatt de samme gode årene som industribedriftene har hatt, våre bedrifter er mindre og har begrensede midler. Dessuten forskutterer mange av frontfagsbedriftene allerede i dag. I vår bransje har det ikke vært noen tradisjon for dette. Vi støtter for øvrig hotell- og restaurantbransjen, som også har gått imot dette kravet. De er litt i samme båt som oss, med mange små bedrifter, så vi vil kjempe denne kampen på lik linje med dem, avslutter Hoel Larsen. ●

PS: Like før bladet gikk i trykken ble det brudd i forhandlingene mellom MEF og Norsk Arbeidsmandsforbund om ny tariffavtale. Oppgjøret ble da sendt over til Riksmekleren.

GNSS RTK MED PRESISJON NED TIL 1 CM

S80G GNSS RTK-mottaker gir deg høyeste nøyaktighet og pålitelighet – selv i krevende miljøer. Ideell for energi, entreprenør og infrastruktur.

- RTK-PRESISJON NED TIL 1 CM
- 1408 KANALER TRIPLE FREQUENCY
- MULTI-KONSTELLASJON GPS • GALILEO BEIDOU • GLONASS
- ROBUST ANDROID FELTLØSNING
- IP67 STØV- OG VANNTETT
- LANG BATTERITID OPPTIL 16 TIMER

S80G GNSS RTK-MOTTAKER

Presise målinger. Effektiv arbeidsflyt. Maksimal pålitelighet.

RTK | GPS | GALILEO | BEIDOU | GLONASS | 1408 KANALER | IP67 | ANDROID

MeggerAS

post@megger.no
www.megger.no

KONTAKT OSS FOR DEMONSTRASJON OG TILBUD!

Vil forenkle byggereglene for å øke boligbyggingen

For å nå regjeringens mål om igangsetting av 130 000 nye boliger innen 2030, må man lempe på dagens strenge og rigide byggeregler, ifølge «boligminister» Bjørnar Skjæran. MEF er positiv til at det endelig tas grep, men er det nok?

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Tirsdag 28. april møtte kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran (Ap) bygg- og anleggsbransjen på Grønland i Oslo. Der la han frem en rekke tiltak regjeringen lanserer for å få fart på boligbyggingen. Tiltakene skal redusere statlige krav og forenkle byggeprosessen. Blant annet skal reglene om lyd, lys, ventilasjon og radon forenkles. Dessuten skal reglene om tilsyn, kontroll og kvalifikasjoner bli bedre og enklere, ifølge ministeren.

– Må ta ned reguleringstrykket

– Det bygges for få boliger. Byggekostnadene er mange steder høyere enn innbyggerne er villige til å betale med dagens rentenivå. Mange har meninger om hva som skal til for å bygge mer. I fjor fikk regjeringen en liste fra bolignæringen og kommunene med 72 forslag til tiltak. Vi har vurdert alle tiltakene og er i gang med å følge opp de vi mener gir mest effekt, sa Skjæran.

– Vi har økt farten på å gjøre planer og byggesaker digitalt, og vi skal forenkle byggereglene. Skal vi få fart

på boligbyggingen, må vi bidra til å redusere byggekostnadene, ta ned reguleringstrykket i byggsektoren og gjøre markedet mer effektivt, sa han.

Forbedre og forenkle

– Vi tar nå viktige veivalg på flere områder, både i reglene om byggesak og i byggt teknisk forskrift, fortsatte ministeren.

– Det er behov for færre offentlige kvalifikasjonskrav. Kompliserte regler om tilsyn, kontroll og kvalifikasjonskrav i byggesaker forsinkes og fordyrer byggeprosjektene uten at det gjør oss sikre på at vi får tryggere boliger. Vi regulerer mer enn andre land, men likevel er det byggefeil for mellom fem og åtte milliarder kroner, kanskje mer, avhengig av hvordan vi definerer byggefeil. Derfor vil vi forbedre og forenkle reglene samtidig, slo han fast.

Skal unngå dobbeltregulering

Skjæran sa at regjeringen arbeider med å styrke kontrollen, spisse kompetansekravene og gjøre det enklere å følge opp regelverket.

– I dag kan både kommunen og uavhengige kontrollforetak kontrollere det samme i et byggeprosjekt. Samtidig er det uklart hvordan kontrollen skal gjennomføres og hva som faktisk skjer når feil avdekkes. Resultatet er dobbelt kontroll for utbyggere, byggefeil som ikke rettes i tide og uenighet om hvem som har ansvaret for å rette feilene, sa han.

– For å unngå dobbeltregulering og pulverisering av ansvar, vil vi skille tydelig mellom hva kommunen skal føre tilsyn med, hva kontrollørene skal kontrollere og hva utbyggere selv må ta ansvaret for.

Færre kompetansekrav – ikke mindre ansvar

– Det er foretakenes ansvar å oppfylle offentlige kvalifikasjonskrav. I dag er kravene strenge og vanskelige å forstå. Flinker fagfolk med lang erfaring stenges ute fra oppdrag fordi de mangler formell utdanning. Samtidig har vi flere krav enn mange andre land, men vi har ikke færre byggefeil, sa Skjæran.

– For å unngå å stenge flinke folk ute ifra oppdragene, eller gjøre prosjektene dyrere enn nødvendig, vil

vi derfor stille krav om kompetanse kun der vi må for å avdekke alvorlige byggefeil. Vi skal ha færre, men mer treffsikre krav. For de fleste utførende i dag, som ved takteking og anleggsarbeid, vil det som utgangspunkt ikke stilles kompetansekrav lenger. Dette betyr ikke mindre ansvar. Foretakene er fortsatt fullt ut ansvarlig for feil, uavhengig av kompetansekrav.

Belte og bukseseler på én gang

Når det gjelder byggt teknisk forskrift, hadde ministeren konkrete forslag til tiltak.

– Vi skal ha de kravene vi trenger, men ikke et eneste krav ekstra, sa han bestemt.

– Ett av områdene som skaper utfordringer for utbyggere er kravene til dagslys og utsyn. Dagens krav kan føre til at enkelte leiligheter kan få lite effektive planløsninger. Et annet område er sikring imot radon. I dag er det krav om både radonsperre og tørkereduserende tiltak i grunnen. Det blir som å gå med både belte og bukseseler samtidig, sa Skjæran til humring fra salen.

– Kravene om lydisolasjon i leilighetene ut mot fellesarealer, fører i praksis til at mange må ha en ekstra dør, i tillegg til vanlig ytterdør. Spesielt i små leiligheter, kan dette bety en langt dårligere planløsning. Vi ber også DiBK se på kravene til ventilasjon.

Enklere og mer presise krav kan gi alternative og mindre kostbare løsninger.

MEF: Bra, men ikke nok

Finn N. Bangsund, leder for næringspolitikk og kompetanse i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) er positiv til at det nå tas grep, men er i tvil om det er nok.

– Vi heier på en minister som vil gjøre ting enklere og vi ser frem til detaljene i høringen. Grepet inneholder mange bra forslag. Men det er ikke nok bare å forenkle byggereglene, sier han.

– De siste årene har våre medlemsbedrifter opplevd en generell kraftig vekst i regelverk, dokumentasjonskrav og rapportering. Skal vi nå målet om 130 000 boliger innen 2030 må forenklingsarbeidet skje tverrsektorielt slik at summen av statlige og kommunale krav som fordyrer og vanskeliggjør boligbyggingen forenkles.

Høring

Ifølge kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran skal DiBK sende på høring forslag om forenklinger og lempelser omkring dokumentasjon, dagslys, utsyn og ventilasjon i løpet av 2026, og om radon og lydisolasjon i løpet av 2027. ●

Vi reduserer klimautslippet!

Det er mange prosjekter på vei som vil kreve lavkarbonløsninger. Vi ønsker å være i forkant, slik at kundene kan møte både dagens og morgendagens krav

Ølen Betong

Telefon 5377 5200 mail@olenbetong.no
olenbetong.no

Abax AS

3264 LARVIK
Tlf: 22 22 22 99
kundesenter@abax.no
www.abax.no

Andreas Stihl AS

3202 SANDEFJORD
Tlf: 33420505
info@stihl.no
www.stihl.no

Banefilter AS

5216 Lepsøy
Tlf: 975 98 058
karsten@banefilter.no
www.banefilter.no

Blinken AS

1621 Gressvik
Tlf: 90 70 11 00
blinken@blinken.no
www.blinken.no

BNP PARIBAS LEASING SOLUTIONS

6010 Ålesund
Tlf: 70 15 40 00
leasing.norway@bnpparibas.com
www.leasingsolutions.bnpparibas.no

Brødrene Dahl

PB 6146 Etterstad,
0602 Oslo
Tlf: 22 72 55 00
post@dahl.no
www.dahl.no

C. Grindvold AS

0976 OSLO
Tlf: 22 82 00 00
firmapost@grindvold.no
www.grindvold.no

CEJN Norden AB

Box 245,
54125 Skövde
Sverige
Tlf: +46 500 477500
info.sweden@cejn.com
www.cejn.se

DRIV energi AS

Postboks 343,
3301 Hokksund
Tlf: 32 75 90 80
post@drivenergi.no
www.drivenergi.no
Facebook og Instagram:
[@drivenergi](https://www.facebook.com/drivenergi)

Eikmaskin AS

Postboks 123,
2021 Skedsmokorset
Tlf: 64 83 73 00
info@osl.agcocorp.com
www.eiksenteret.no

Entrack AS

Framveien 2,
2264 Grinder
Tlf: 62 94 54 40
firmapost@entrack.no
www.entrack.no

Epiroc Norge AS

Postboks 336,
1401 Ski
Tlf: 64 86 03 00
epirocnorge@epiroc.com
www.epiroc.com

Felleskjøpet Agri

2000 Lillestrøm
Tlf: 03520
firmapost@felleskjopet.no
www.felleskjopet.no

Fjerby AS

2020 Skedsmokorset
Tlf: +47 64 80 26 50
firmapost@fjerby.no
www.fjerby.no

Fredheim Maskin

Tlf: 69 80 88 30
post@fredheim-maskin.no
www.fredheim-maskin.no

Fundamentering AS

7093 Tiller
Tlf: 73 82 26 30
fas@fas.no
www.fas.no

Furnes Jernstøperi AS

2335 STANGE
Tlf: 62 53 83 00
salg@furnes-as.no
www.furnes-as.no

Hardlife AS

5309 Kleppestø
Tlf: 56148000
info@hardlife.no
www.hardlife.no

Heidenreich AS

2021 Skedsmokorset
Tlf: +47 22 02 42 00
firmapost@heidenreich.no
www.heidenreich.no

If Skadeforsikring NUF

Postboks 240
1326 Lysaker
Tlf: 02400
www.if.no

Istrail AS

3241 Sandefjord
Tlf: 35 94 87 50
istrail@istrail.com
www.istrail.com

KDA Rørsystemer AS

Tlf: 942 60 335
post@k-da.no
www.k-da.no

Keddell & Bommen AS

0374 Oslo
Tlf: 22 06 15 00
olje@keddell.no
www.keddell.no

Komatsu Forest AS

Uthusvegen 18
2335 Stange
Tlf: 90 17 88 00
info.no@komatsuforest.com
www.komatsuforest.no

Naboen AS

4353 Klepp Stasjon
Tlf: 51 81 03 00
utleie@naboen.no
www.naboen.no

NCGeo AS

1339 Vøyenenga
Tlf: 67 17 75 15
post@ncgeo.no
www.ncgeo.no

Norva 24 AS

6783 Stryn
post@norva24.no
www.norva24.no

Orica Norway AS

3400 LIER
Tlf: 32 22 91 00
www.orica.no

Rototilt AS

2020 SKEDSMOKORSET
Tlf: 21 01 91 50
info@rototilt.com
www.rototilt.no

Sandvik Norge

2013 SKJETTEN
Tlf: 63 84 81 00
www.rocktechnology.sandvik

Scandia Maskin AS

3039 Drammen
Tlf: +47 32 21 00 50
post@scandiamaskin.no
www.scandiamaskin.no

Smartdok AS

Snømustien 1
9512 Alta
Tlf: 904 03 333
norge@smartdok.com
www.smartdok.com

SMP Parts Norge AS

1316 Hønefoss
Tlf: 32875850
norge@smpparts.com
www.smpparts.com/no

Spartveit AS

3261 Larvik
Tlf: 911 26 949
tes@spartveit.no
www.spartveit.no

Storebrand

Postboks 500
1327 LYSAKER
Tlf: 22 31 50 50
post@storebrand.no
www.storebrand.no

Systemblokk

3804 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 00 00
mail@systemblokk.no
www.systemblokk.no

Value

Postboks 9008
0186 Oslo
Tlf: 73 80 45 00
geminii@value.com

Volvo Maskin AS

Postboks 1104 Drøbak City
1442 Drøbak
Tlf: 66 81 86 86
salg.volvomaskin@volvo.com
www.volvomaskin.no

www.value.com/construction-software

Wdf Isolasjon AS

4886 Grimstad
Tlf: 47 23 03 85
dagfinn@wdf.no
www.wdf.no

WIKS AS

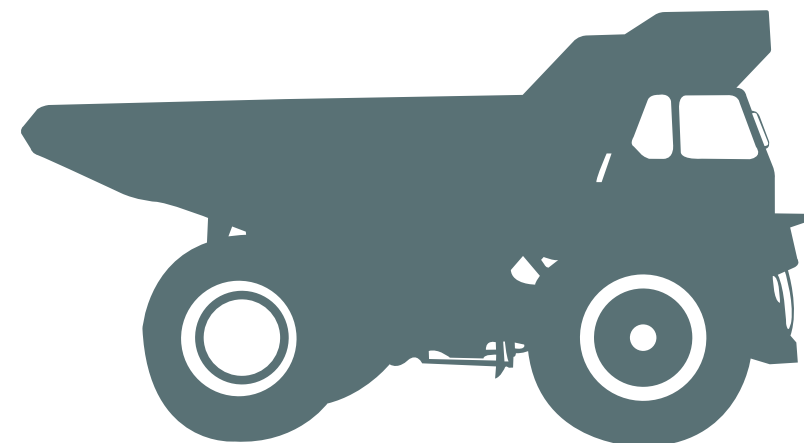
1617 Fredrikstad
Tlf: 950 71 777
kontor@wiks.no
www.wiks.no

Ølen Betong AS

Tlf: 53 77 52 00
mail@olenbetong.no
www.olenbetong.no

Østcom AS

2212 Kongsvinger
Tlf: 628 14 600
salg@ostcom.no
www.ostcom.no

MEF-nytt

REGION MIDT

MEDLEMSMØTE I NORDRE SUNNMØRE

MEF avdeling Møre og Romsdal arrangerte medlemsmøte for våre medlemmer på Nordre Sunnmøre siste uken i april. En stor takk til Ålesund kommune, våre medlemmer og handelsavtalepartnere for gode innlegg og hyggelige samtaler. **Vi setter stor pris på engasjementet!** Også en stor takk til Brødrene Dahl for bruk av lokaler til gjennomføring av møtet!

MEF-nytt gir et innblikk i forbundets arbeid og aktiviteter i hele landet.

Servicekontoret
Fred Olsens gate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no
www.mef.no

Region Øst
Rudsflata 1
2360 Rudshøgda
Telefon: 958 72 000
region.ost@mef.no

Region Sørøst
Broen 6
3170 Sem
Telefon: 913 27 357
region.sorost@mef.no

Region Sørvest
Kontor i Kristiansand:
Vige Havnevei 4, 4633 Kristiansand
Kontor i Stavanger:
Vassbotnen 23, 4033 Stavanger
region.sorvest@mef.no

Region Vest
Eidsvågbakken 1
5105 Eidsvåg
Telefon: 99 42 89 00
region.vest@mef.no

Region Midt
Hornebergvegen 7 A
7038 Trondheim
Telefon: 948 78 000
region.midt@mef.no

Region Nord
Kontorer i: Hammerfest,
Tromsø og Bodø
Telefon: 95 84 50 50
martin.gronnslett@mef.no

Seksjon Ressurs og miljø
- Skog
- Boring og fundamentering
- Gjenvinning
Fred Olsens gate 3,
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
seksjonressursogmiljo@mef.no

25-ÅRSJUBILEUM

MEF avdeling Møre og Romsdal hadde gleden av å overrekke plakett for 25 års medlemskap til Per E. Gjeldnes AS på Kvanne. Per E. Gjeldnes AS ble startet av Per E. Gjeldnes i 1990, og har sine oppdrag på Nordmøre. Arbeidsoppgavene består av bergsprenging, tomtegraving og VA arbeid. På bildet ser vi daglig leder Arne Gjeldnes.

ANLEGGSPRATEN

Har du fått med deg MEFs egen podcast: Anleggspraten? Du finner den på Spotify eller Apple Podcast. Hør Julie Brodtkorb i samtale med spennende gjester.

REGION SØRØST

MØTE MED POLITIKERE

I begynnelsen av mai hadde vi møte med stortingsrepresentant Jone Blikra (Ap). Jone er stortingsrepresentant for Telemark og sitter i transport- og kommunikasjonskomiteen på Stortinget. Agenda for møtet var å tydeliggjøre utfordringene i anleggsbransjen – og vårt behov for bistand fra politisk hold. **Takk for at du tok deg tid!**

På bildet: Jone Blikra, Ole Marthin Kristiansen, styreleder i avd. Telemark, Asbjørn Pedersen, GS Maskin AS, Jørn Evensen, MEF og Even Hæhre Ødegaard, Steintransport AS.

FØLG MEF OG OKAB

i sosiale medier for siste nytt og oppdateringer i bransjen:

Facebook.com/mefnorge
Facebook.com/okabnorge
Instagram.com/mef_norge
tiktok.com/@bli.anleggsarbeider

REGION NORD

GJEST HOS NRK

Kenneth Kristiansen fra Stig Kristiansen AS var gjest på NRK helgemorgen i slutten av mars. Han påpekte at bransjen er godt fornøyd med reduksjon av drivstoffprisen, men dette er «et plaster på et skuddsår». Anleggsdiesel har steget 60% siden nyttår, men understreker at denne midlertidige reduksjonen er et viktig steg på veien. **Bra jobba Kenneth!**

ÅRETS OPPLÆRINGSBEDRIFT I NORD

Harstad Maskin AS fikk sin plakett i forbindelse med kåringen av årets opplæringsbedrift gjennom OKAB Region Nord for opplæringsåret 2025. Bedriften viser at de satser på lærlinger og følger de godt opp i læretiden. Gratulere igjen til bedriften, og stå på med det gode arbeidet dere gjør.

MEF AVD. SKOG

KURS I MOSJØEN

I slutten av april holdt Espen Wicken fra MEF et engasjerende kurs i Arbeidsvarsling 1 for skogsfolket i Mosjøen. Kurset ble gjennomført på flotte Fru Haugans Hotel. Fokus i kurset er sikkerhet – både for trafikanter og veiarbeidere – når arbeid skal utføres på norske veier. Takk til de 18 engasjerte kursdeltakerne, Rune Brennbakk (Rune Brennbakk AS) og Bjørn Lauritzen (MEF) for initiativ og godt samarbeid. Sammen bidrar vi til økt trafikksikkerhet og tryggere arbeidsdager.

SCOOTERTUR PÅ FINNMARKSVIDDA

MEF avd. Finnmark har gjennomført sin årlige scooteretur sammen med medlemmer og leverandører. I god tradisjon ble leverandørenes time lagt til verdens beste møterom, nemlig Finnmarksvidda. Her fikk vi høre om hva hovedstyret i MEF jobber med, i tillegg til spennende nyheter fra våre leverandører. Været viste seg virkelig fra sin beste side, med strålende sol fra klar himmel. Turen ble avsluttet med festmiddag på lørdag kveld. Takk til alle som deltok, vi sees igjen til neste år!

BYGGEBØRSEN 2026

Distriktssjef Gøran Kimsaas deltok på Byggebørsen 2026 i Brønnøysund og snakket om rikets tilstand i anleggsbransjen. Budskapet er klart: Kostnadskrisen, dieselpriene og usikkerheten i markedet krever tydeligere politiske valg og raskere tiltak. Uten handling settes både arbeidsplasser, lokal verdiskaping og beredskap i spill. Nå må anleggsbransjen tas på alvor.

Det ble et trivelig besøk hos Bjørn Vegard Lierhagen i Lierhagen Skogsdrift for en hyggelig prat i vårsola.

Det ble besøk for å sette opp SmartMef og ha HMS-kurs hos Nordby Skogsdrift i Hunndalen, Gjøvik. Kristian og Håvard følger med.

På Årnes ble det besøk hos Morten Hagbartsen i forbindelse med filmminslag på Landsmøtet i MEF i juni.

Og også i Fauske ble det satt opp SmartMEF og HMS-kurs hos Magne Pedersen og gutta i Salten Skogservice. Trivelig gjeng!

PÅ FARTEN HOS MEDLEMSBEDRIFTER

MEF Skog ved Bjørn Lauritzen er stadig på farten for å besøke og bistå sine medlemmer. Hos Svein Gudem i SG Skog fikk de også besøk av Roar Kirkevold i Magasinet Skog. Tema var blant annet de høye dieselpriene. Hogstmaskinpiloten var for øvrig Nikolai Hauane.

REGION ØST

NYE MEDLEMMER
I REGIONEN

Oslo/Akershus
➤ Hernes Entreprenør AS, Auli
➤ Proflex Entreprenør & Transport AS, Hurdal
➤ Vann & Avløpssenteret AS, Oslo
Østfold
➤ Bærum Veivedlikeholds Maskiner AS, Skiptvet
➤ Wiresaging AS, Halden
Vi ønsker dere velkommen og ser frem til å bli kjent med dere!

VEDUM PÅ BESØK HOS
FOSSUM ANLEGG AS

Julie Brodtkorb og Solvår Strand tok med Vedum og Senterpartiet på besøk hos Fossum Anlegg AS i Østfold. Vi er imponert over hvor mye Trygve Slagsvold Vedum er ute hos små og mellomstore bedrifter for å høre hva de trenger av vilkår for å opprettholde arbeidsplassene i Distrikts-Norge.

25-ÅRSJUBILEUM

Svein Tyreng AS fra Fagerstrand har vært medlem i MEF i 25 år! Vi setter stor pris på våre medlemmer og overrakte derfor plakett og blomst til bedriften ved daglig leder Jan Øyvind Tyreng. **Gratulerer så mye!**

MÅNEDENS
LÆRLING I ØST

Vi presenterer **Emma Sofie Martinsen**. Emma Sofie er 20 år og lærling i fjell- og bergverksfaget hos Høitomt Fjellboring AS. Hun har bakgrunn fra Vg1 Bygg og anlegg og Vg2 Anleggsteknikk, og er godt i gang med en spennende læretid i faget. Det hun liker aller best med jobben er å være mye ute og jobbe fysisk, en hverdag med fart og varierte oppgaver. På fritida går det mye i trening og biler, noe som passer godt med interessen for et praktisk og aktivt yrke. **Vi gratulerer Emma Sofie som månedens lærling i OKAB Øst, og ønsker henne lykke til videre i faget!**

MEDLEMSBESØK

Regionsjef Mona Løvås var på besøk på anlegget til Bjørkhaug Maskin i Nordvika. De etablerte ny drenering rundt en privatbolig. De snakket om behovet for å få mer jobb ut i markedet, og hvor krevende det vil bli for små entreprenører dersom de må forskuttere sykelønn til ansatte i 4 mnd. Dyktige fagfolk, med masse gode tanker om hvordan bransjen skal bedre rammebetingelser. Hun hadde også et hyggelig besøk hos Sprengningsteknikk AS på Midtun. Dyktige fagfolk med sprengningsarbeider som hoved kompetanseområde, men også fleksibel innen alle typer anleggsoppgaver. **Takk for praten!**

POLITIKERBESØK

Erling Sande (Sp) var på besøk i regionen. Han er veldig engasjert i at vår bransje skal ha rettferdige rammevilkår. Veldig hyggelig at han tok seg tid til å treffe Kristine Hafstad i Magne Hafstad AS hvor hun fortalte om situasjonen i bransjen.

REGION VEST

80 MEDLEMMER PÅ FACTUR
TIL SVALBARD

I slutten av april reiste rundt 80 medlemmer fra Region Vest på faktur til Svalbard. Turen kombinerte faglig innhold med unike opplevelser i arktiske omgivelser. Lørdagens fagprogram samlet sentrale leverandører til anleggsbransjen til innlegg og paneldebatt om blant annet markedsutvikling, samarbeid i en krevende tid og samspillet mellom det grønne skiftet og beredskap. Selv om snøscootersafarien måtte avlyses på grunn av lite snø, fikk deltakerne oppleve Svalbard gjennom båttur, ATV-safari og sosialt samvær i Longyearbyen – en tur som bød på både faglig påfyll og godt fellesskap. **Takk til alle som deltok!**

REGION SØRVEST

NYE RETNINGSLINJER
FOR MASSEHÅNDTERING

Fylkesgeolog Anne Stensland presenterte nye retningslinjer for massehåndtering i Rogaland for et engasjert publikum.

MÅNEDENS MEDLEMS-
BEDRIFT I ØST

Vi løfter fram **Stange Pukk**, ledet av Erik Wollebæk og nytt medlem i MEF siden mars 2026. Med base i regionen jobber bedriften med bergsprengning, mobilknusing, transport og drift av egne pukkverk. Med et lag på 10 ansatte med fagbrev leverer Stange Pukk solide tjenester med høy faglig kvalitet. Bedriften trekker fram verdien av MEF som en viktig støttespiller innen flere fagområder, og ikke minst som en arena for nettverksbygging og det å bli en del av et større fellesskap. **Vi gratulerer Stange Pukk som Månedens medlemsbedrift!**

LASERBUTIKKEN
Norsk nettbutikk med eget lager og serviceverksted

MASKINSTYRING.COM
Vognvegen 23, 2072 Dal Tlf. 48 24 55 55 post@laserbutikken.no

Vi leverer bulk ***over land og strand***

Vi leverer bulk over hele landet, så
du har én ting mindre å tenke på.

Bestill via telefon 810 02 002, eller
på circlek.no/bulk

CIRCLE **pro**